

Հայաստանի Հանրապետության
Կենտրոնական բանկի խորհրդի 2007
թվականի հուլիսի 10-ի թիվ 205 Ն
որոշմամբ հաստատված հավելված 5

2013թ. 2-րդ ԵՌԱՍՍՅԱԿԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿՎՈՂ ՄԻՋԱՆԿՅԱԼ ՀԱՍԱԽՄԲՎԱԾ
ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ՀԱՇՎԵՏՎՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ԿԻՑ
ԾԱՆՈԹԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ
«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ
Ք.ԵՐԵՎԱՆ, ԱՄԻՐՅԱՆ ՓՈՂ. 23 /1

Ծանոթագրություն 1. «Իրավական դաշտ և կորպորատիվ կառավարում»

Իրավական դաշտ.

«ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բանկ) հիմնվել է 1991 թվականին ԽՍՀՄ Բնակարկային հայկական Հանրապետական բանկի (1991-1993թթ. «Հայպետարկանկ» ՓԲԸ) հիման վրա և 1995թ. վերակազմավորվել է որպես բաց բաժնետիրական ընկերության՝ գործելով Հայաստանի Հանրապետության (այսուհետ՝ ՀՀ) օրենսդրության շրջանակներում: Բանկը գրանցվել է ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 1 արտոնագրային համարով:

Բանկի գլխավոր գրասենյակը և թվով 19 մասնաճյուղերը գտնվում են Երևանում, 19 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում և 1 մասնաճյուղ Լեռնային Ղարաբաղի Հանրապետությունում: Բանկի իրավաբանական հասցեն է՝ ք.Երևան, Ամիրյան 23/1:

Բանկի հիմնական գործունեությունը.

Հանդիսանալով ունիվերսալ ֆինանսավարկային կառույց՝ «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ իր հստակագրված ծառայությունների առաջարկում է բանկային ծառայությունների ընդգրկում փաթեթ: Բանկի ակտիվային գործառնությունների գերակշռող մասը բաժին է ընկնում վարկային գործունեությանը: Բանկը վարկավորում է երկրի տնտեսության համարյա բոլոր ճյուղերը՝ պայմանավորված ներկայացվող ծրագրի ռիսկայնությամբ եւ հեռանկարով: Բանկն ակտիվ գործունեություն է ծավալել միջազգային վարկավորման ծրագրերով վարկավորման ուղղությամբ: Բանկը տրամադրում է ինչպես առևտրային, այնպես էլ սպառողական, հիփոթեքային վարկեր:

Գործարար միջավայրը

Հայաստանում շարունակական բնույթ են կրում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները: Որպես զարգացող շուկա, Հայաստանում բացակայում են կատարյալ գործարար միջավայր և համապատասխան ենթակառուցվածքներ, որոնք սովորաբար գոյություն ունեն սպառողական շուկայական տնտեսություն ունեցող երկրներում: Բացի դրանից, տնտեսական պայմանները շարունակում են սահմանափակել գործառնությունների ծավալները ֆինանսական շուկաներում, և ֆինանսական գործիքների իրական արժեքները կարող են չհամապատասխանել իրականացրած գործարքներին: Հետագա տնտեսական զարգացման հիմնական խոչընդոտը տնտեսական և ինստիտուցիոնալ զարգացման ցածր մակարդակն է՝ զուգակցված տարածաշրջանային անկայունությամբ, կենտրոնացված տնտեսական հենքով և միջազգային տնտեսական ճգնաժամի ազդեցությամբ:

Միջազգային տնտեսական ճգնաժամը հանգեցրեց ՀՀ համախառն ներքին արդյունքի, ինչպես նաև արտերկրից դրամային փոխանցումների կրճատմանը, ինչից Հայաստանի տնտեսությունը գտնվում է մեծ կախման մեջ:

Կորպորատիվ կառավարում

Բանկի կառավարման մարմիններն են՝ Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը՝ որպես բանկի կառավարման բարձրագույն մարմին, Բանկի Խորհուրդը, Բանկի Վարչությունը և Գործադիր տնօրենը:

Բանկի խորհրդի կառուցվածքը և կազմը

Բանկի Խորհրդի նախագահ

Ս. Սուքիասյան

Բանկի Խորհրդի անդամներ

Ա. Մելիքյան

Լ. Պետրոսյան

Ի. Մանագաձե

Ս. Ղարիբյան

Բանկի տնօրինության կառուցվածքը և կազմը

Գործադիր տնօրեն՝ Ա. Նալջյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ռ. Բաղալյան

Գործադիր տնօրենի տեղակալ՝ Ռ.Հայրապետյան

Գլխավոր հաշվապահ՝ Դ. Ազատյան

Տարածքային կառավարման վարչության պետ՝ Ա. Առաքելյան

Ռազմավարության և ռիսկերի կառավարման վարչության պետ՝ Հ. Ավետիսյան

Իրավաբանական վարչության պետ՝ Տ. Սիմոնյան

Բանկի սեփականության կառուցվածքը և բաժնետերերի/մասնակիցների քանակը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում

Բանկի կանոնադրական կապիտալը 30.06.2013թ. դրությամբ կազմում է 2,333,338 հազ. ՀՀ դրամ: Այն ներառում է 933,335 սովորական բաժնետոմս, յուրաքանչյուրը 2500 ՀՀ դրամ անվանական արժեքով: Բանկը ունի 1423 բաժնետեր:

Նշանակալից մասնակիցներ

Սուքիասյան Սարիբեկ Ալբերտի 22.6 %

Սուքիասյան Խաչատուր Ալբերտի 19.5 %

Սուքիասյան Ռոբերտ Ալբերտի 10.3 %

Վերակառուցման և Չարգացման Եվրոպական Բանկ 25.0 %

Բանկի ղեկավարների վարձատրության քաղաքականությունը

Բանկում ղեկավարների վարձատրության հատուկ քաղաքականություն չի կիրառվում: Ղեկավար անձանց վարձատրությունը կատարվում է խորհրդի կողմից հաստատված հաստիքացուցակի հիման վրա:

Բանկի արտաքին աուդիտին վճարները

Բանկի արտաքին աուդիտն իրակացնող անձը հաստատվում է Բանկի բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի կողմից՝ Բանկի խորհրդի ներկայացմամբ, իսկ արտաքին աուդիտն իրականացնող անձի վարձատրության չափը հաստատվում է Բանկի խորհրդի կողմից:

Ծանոթագրություն 2. «Հաշվապահական քաղաքականությունը»

Ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը և ներկայացումը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում և ներկայացվում են համաձայն ՀՀ օրենսդրության և ենթաօրենսդրական ակտերի՝ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտերի և վերջինի պատրաստման և ներկայացման սկզբունքների, ստանդարտների կիրառման ուղեցույցների և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդունված իրավական ակտերի: Ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Բանկի հաշվառման գրանցումների վրա: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացվում են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ: Ֆինանսական հաշվետվությունների առումով հաշվետու տարի է համարվում հունվարի 1-ից դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ընկած ժամանակահատվածը:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվում են իրական արժեքի սկզբունքի հիման վրա՝ ֆինանսական արդյունքներով ճշգրտվող՝ իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվների ու պարտավորությունների, ինչպես նաև վաճառքի համար մատչելի ակտիվների համար, բացառությամբ այն ակտիվների, որոնց իրական արժեքը հնարավոր չէ որոշել: Այլ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները, ինչպես նաև ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են պատմական արժեքով:

Բանկում ֆինանսական հաշվետվությունները (բացառությամբ դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվության) պատրաստվում են հաշվեգրման սկզբունքին համապատասխան:

Եկամուտների և ծախսերի հիմնական տեսակների ճանաչումը

Տոկոսային եկամուտներն ու ծախսերը բոլոր տոկոսաբեր ֆինանսական գործիքների համար, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող գործիքների, ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես «տոկոսային եկամուտ» և «տոկոսային ծախս»՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Օվերդրաֆտների, օվերնայթների, վարկային գծերի, թղթակցային հաշիվների, բանկային հաշիվների, ցպահանջ ավանդների դիմաց տոկոսների հաշվեգրումն իրականացվում է գծային եղանակով, եթե Բանկը չի կարող կանխատեսել այդ ակտիվների ապագա դրամական հոսքերը: Արժեգրված վարկերի տոկոսների հաշվեգրումը չի դադարեցվում: Եթե ֆինանսական ակտիվի կամ նմանատիպ ֆինանսական ակտիվների խմբի հաշվեկշռային արժեքը նվազում է արժեգրկումից կորուստների պատճառով, տոկոսային եկամուտը շարունակում է ճանաչվել՝ կիրառելով սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքը՝ նոր հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ:

Բանկի տույժերի և տուգանքների գծով ստացվելիք գումարները հաշվեգրվում են եկամուտներին յուրաքանչյուր օր: Հաշվեգրվող գումարի չափի հաշվարկման համար հիմք են հանդիսանում համապատասխան պայմանագրերը:

Բանկի կողմից տույժերի և տուգանքների գծով վճարվելիք գումարները ծախս են ճանաչվում յուրաքանչյուր օր՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը:

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Այլ եկամուտներն ու ծախսերը, մասնավորապես՝ վարձավճարները, գովազդային, շենքի պահպանման, տեխնիկական սպասարկման պարտավորությունները, ինչպես նաև փոխադրամիջոցների օգտագործած վառելիքի ծախսային պարտավորությունները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում՝ հիմք ընդունելով համապատասխան պայմանագիրը կամ նախորդ ժամանակաշրջանի վճարումները: Ընդ որում, ոչ տոկոսային ծախսերի գծով, հաշվեգրումները ամսական մինչև 10,000 դրամ կազմելու դեպքում կատարվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը, իսկ 10,000 դրամից ավելի դեպքում՝ օրական: Բանկը աշխատակիցների արձակուրդային վճարների գծով ծախսերի կուտակումը կատարում է յուրաքանչյուր օր:

Հիմնական միջոցների (այդ թվում՝ ֆինանսական վարձակալությամբ ստացված), վարձակալված հիմնական միջոցներին ուղղված կապիտալ ներդրումների և ոչ նյութական ակտիվների գծով ամորտիզացիոն հատկացումներն սույն Քաղաքականությամբ սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր օր և ճշգրտվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը: Շահագործումից դուրս հիմնական միջոցների գծով ամորտիզացիոն հատկացումները Բանկի վարչության կողմից սահմանված չափերով իրականացվում են յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրը:

Շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են հաշվեգրման սկզբունքի համաձայն՝ դրանց հայտարարման պահին:

Արտարժույթային գործառնությունների հաշվառում

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները վերագնահատվում են՝ կիրառելով ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ միջին փոխարժեքը: Արտարժույթային գործարքներից, ինչպես նաև արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից առաջացած օգուտը և վնասը ճանաչվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում որպես եկամուտ կամ ծախս: Արտարժույթով արտահայտված ոչ դրամային ակտիվները և պարտավորությունները, որոնք ներկայացված են սկզբնական արժեքով, փոխարկվում են դրամի գործարքի օրվա դրությամբ սահմանված փոխարժեքներով:

Արտարժույթի առքի և վաճառքի փոխարժեքները սահմանվում են հաշվի առնելով ՀՀ միջբանկային շուկայում ձևավորված փոխարժեքների մեծությունը, առաջարկի և պահանջարկի ծավալները ՀՀ տարածքում, այլ գործոններ (շուկայի ուսումնասիրության հիման վրա կատարված կանխատեսումներ, ֆորս-մաժորային պայմաններ և այլն): Արտարժույթի փոխարժեքները սահմանելիս նշված գործոններից բացի, հիմք են ընդունվում նաև տվյալ պահին արտարժույթի միջազգային շուկայում ձևավորված և «REUTERS DEALING» համակարգում արտացոլված փոխարժեքները:

Հարկային հաշվառում

Շահութահարկի, ավելացված արժեքի հարկի, եկամտահարկի, գույքահարկի, հողի հարկի, պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով հաշվառումը տարվում է ՀՀ հարկային օրենսդրությանը համապատասխան:

Ավելացված արժեքի հարկի գծով հաշվառումն իրականացվում է «ԱԱՀ-ի մասին օրենքի» 27-րդ հոդվածի համաձայն՝ հաշվետու ժամանակաշրջանում հաշվանցման (պակասեցման) ենթակա ԱԱՀ-ի գումարը հաշվարկվում է՝ ելնելով իրականացված գործարքների ընդհանուր շրջանառության մեջ հարկվող գործարքների շրջանառության տեսակարար կշռից:

Հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Ընթացիկ շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված պահանջներին համաձայն՝ յուրաքանչյուր օրվա համար հաշվեգրվում է շահութահարկի պարտավորությունը հարկային շահույթի նկատմամբ (հաշվի առած «Շահութահարկի օրենքի» համաձայն եկամուտներից չնվազեցվող ծախսերը) և յուրաքանչյուր ամսվա վերջին աշխատանքային օրվա դրությամբ այն ճշգրտվում է:

Հետաձգված հարկերը, եթե առկա են այդպիսիք, առաջանում են ակտիվի կամ պարտավորության հաշվեկշռային արժեքի և դրա հարկային բազայի միջև եղած ժամանակավոր տարբերություններից: Ակտիվի կամ պարտավորության հարկային բազան դա գումար է, որը հարկային նպատակներով վերագրվում է այդ ակտիվին կամ պարտավորությանը: Ժամանակավոր տարբերությունների հետևանքով առաջացած հետաձգված հարկային պարտավորությունների գծով, եթե առկա են այդպիսիք, մասհանումները կատարվում են ամբողջությամբ: Հետաձգված հարկային ակտիվները ճանաչվում են այն չափով, որքանով որ հավանական է տվյալ ակտիվների իրացումը: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում: Հետաձգված հարկը ճանաչվում է յուրաքանչյուր եռամսյակի վերջին աշխատանքային օրը:

Շահութահարկի գծով հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվանցվում են, երբ Բանկը՝

ունի ճանաչված ընթացիկ հարկային ակտիվների և պարտավորությունների գումարների հաշվանցելու իրավաբանորեն ամրագրված իրավունք:

մտադիր է կամ հաշվարկն իրականացնել զուտ հիմունքով, կամ իրացնել ակտիվը և մարել պարտավորությունը միաժամանակ:

հետաձգված հարկային ակտիվը և հետաձգված հարկային պարտավորությունը վերաբերում են շահութահարկին, որը գանձվում է նույն հարկային մարմնի կողմից յուրաքանչյուր ապագա ժամանակաշրջանում, որի ընթացքում ակնկալվում է հետաձգված հարկային պարտավորությունների և ակտիվների զգալի գումարների մարում կամ փոխհատուցում:

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ

Բանկի կանխիկ դրամական միջոցների փաստացի ներհոսքի (մուտքագրումը) և կամ արտահոսքի (ելքագրումը) ձևակերպումը կատարվում է արժույթների անվանական արժեքով, Բանկի կողմից ընդունված դրամարկղային գործառնությունները կանոնակարգող կարգով, ինչպես նաև այլ կարգերով և իրավական ակտերով նախատեսված և պատշաճորեն կազմված վճարահաշվարկային փաստաթղթերի հիման վրա:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը կազմվում է ուղղակի մեթոդով:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները բաղկացած են կանխիկ դրամից, ՀՀ կենտրոնական բանկում պահվող միջոցներից (բացառությամբ ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար դեպոզիտային գումարների) և այլ բանկերում հաշիվներից, որոնք կարող են փոխարկվել կանխիկ կարճ ժամանակամիջոցում և չեն ենթարկվում արժեքի փոփոխման զգալի ռիսկի:

Դրամական միջոցները և դրանց համարժեքները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

Ֆինանսական գործիքներ

Բանկը ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն իր հաշվեկշռում ճանաչում է այն և միայն այն դեպքում, երբ նա դառնում է գործիքի պայմանագրային կողմ:

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները սկզբնական ճանաչման ժամանակ չափվում են սկզբնական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց տրված կամ ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ համապատասխանաբար գումարած կամ հանած գործարքի հետ կապված ցանկացած ծախսումները: Սկզբնական ճանաչումից հետո բոլոր ֆինանսական պարտավորությունները, բացառությամբ շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքների, հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Սկզբնական ճանաչումից հետո շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական գործիքները հաշվառվում են իրական արժեքով:

Բանկի կողմից ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են հետևյալ կատեգորիաների. շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվներ, վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ, վարկեր և դեբիտորական պարտքեր, մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ: Ներդրումների նման դասակարգումը կատարվում է դրանց ձեռքբերման պահին՝ Բանկի ղեկավարության կողմից սահմանված գնահատումների հիման վրա:

Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվներ՝ ակտիվներ, որոնք ձեռք են բերվել կամ առաջացել են հիմնականում գների կամ դիվերային հավելագների (մարժանների) կարճաժամկետ տատանումներից շահույթ ստանալու նպատակով: Ակտիվը պետք է դասակարգվի որպես շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող, եթե այն, անկախ դրա ձեռք բերման պատճառից, այնպիսի պորտֆելի մի մաս է, որի համար առկա է վկայություն կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ: Շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով և հետագայում վերաչափվում են իրական արժեքով՝ ելնելով գործող շուկայական գներից: Համապատասխան իրացված և չիրացված բոլոր օգուտներն ու վնասները գրանցվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվության շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող արժեթղթերից ստացված եկամուտներ հոդվածում:

Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներ՝ այն ներդրումներն են, որոնք Բանկը մտադիր է պահել անորոշ ժամկետով և որոնք կարող են վաճառվել՝ ելնելով իրացվելիության պահանջներից կամ տոկոսադրույքի, փոխարժեքների և կապիտալ գործիքների արժեքների փոփոխություններից:

Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթերի իրական արժեքի փոփոխություններից առաջացած չիրացված շահույթն ու վնասը ճանաչվում է ուղղակիորեն սեփական կապիտալում մինչև այն պահը, երբ նշված ֆինանսական ակտիվը օտարվում է կամ որոշվում է որպես արժեզրկված: Այդ պահին կուտակված շահույթը կամ վնասը, որը նախկինում ճանաչվել էր սեփական

կապիտալում, պետք է ճանաչվի հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Ամեն դեպքում, տոկոսները հաշվարկվում են արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով՝ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում: Երբ վաճառքի համար մատչելի դասակարգված ֆինանսական ակտիվների գծով առկա է կարճ ժամկետում շահույթ ստանալու արդիական փաստացի ուղիների վերաբերյալ վկայություն, այդ ակտիվները վերադասակարգվում են որպես շահույթ/վնասով վերաչափվող իրական արժեքով հաշվառվող:

Վաճառքի համար մատչելի կապիտալ գործիքների գծով շահաբաժինները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գրանցվում են այն ժամանակ, երբ Բանկը իրավունք է ձեռք բերում ստանալու այդ շահաբաժինները:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը հիմնված է դրանց գնանշված շուկայական գների վրա: Եթե գնանշված շուկայական գինը առկա չէ, ապա գործիքի իրական արժեքի որոշվում է գնալին մոդելների կամ զեղչված դրամական հոսքերի տեխնիկայի միջոցով:

Կապիտալ գործիքներում այն ներդրումները, որոնք չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա, հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ասոցիացված և դուստր ընկերություններում ներդրումները հաշվառվում են ինքնարժեքի մեթոդով:

Վարկեր և դեբիտորական պարտքեր՝ ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Բանկի կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Մինչև մարման ժամկետը պահվող արժեթղթեր՝ ֆիքսված մարման ժամկետով արժեթղթերը դասակարգվում են որպես մինչև մարման ժամկետը պահվող, երբ Բանկը հաստատապես մտադրված է և հնարավորություն ունի պահել այդ ներդրումները մինչև դրանց մարման ժամկետի լրանալը: Եթե Բանկի կողմից իրականացվում է մինչև մարման ժամկետը պահվող էական գումարի ակտիվների վաճառք, ապա ամբողջ դասը վերադասակարգվում է որպես վաճառքի համար մատչելի: Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը՝ հանած դրանց գծով հնարավոր կորուստների պահուստները:

Բանկը գործունեության ընթացքում, արտարժույթի և կապիտալի շուկաներում, հանդես է գալիս որպես ածանցյալ գործիքներով պայմանագրերի կողմ, որոնք ներառում են ֆյուչերսներ, ֆորվարդներ, սվոպեր և օպցիոններ: Բոլոր ածանցյալ գործիքները դասակարգվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող և դրանց հաշվառումը իրականացվում է ֆինանսական գործիքների նախնական ճանաչման քաղաքականությունների համաձայն, այնուհետև դրանք վերաչափվում են իրական արժեքով: Իրական արժեքը որոշվում է շուկաներում գնանշումներով կամ այնպիսի մոդելների կիրառմամբ, որոնց հիմքում ընկած են շուկաների ընթացիկ վիճակների գնահատումները և բազային գործիքների պայմանագրային գները և այլ գործոններ: Իրական իրական արժեք ունեցող ածանցյալ գործիքները հաշվառվում են որպես ակտիվ, իսկ բացասական իրական արժեքով ածանցյալ գործիքները՝ որպես պարտավորություն: Նշված գործառնություններից արդյունքները հաշվառվում են որպես առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվներից կամ արտարժույթային գործառնություններից շահույթ կամ վնաս, կախված ածանցյալ գործիքների բնույթից:

Հեջի հաշվապահական հաշվառման ժամանակ հեջավորման գործիքի և համապատասխան հեջավորող հողվածի իրական արժեքների փոփոխությունների արդյունքները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում համաչափորեն ճանաչվում են զուտ շահույթ կամ վնաս:

Հետգնման պայմանագրեր

Հետզնման պայմանագրերը Բանկի կողմից օգտագործվում են իր առևտրային գործունեության և դրամական միջոցների ընթացիկ կառավարման շրջանակներում: Նշված պայմանագրերը հաշվառվում են որպես ֆինանսական գործառնություններ:

Հետզնման պայմանագրերով վաճառված արժեթղթերը հաշվառվում են որպես առևտրական նպատակներով պահվող կամ վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր, իսկ այդ պայմանագրերով ստացված միջոցները գրանցվում են պարտավորություններ այլ բանկերի նկատմամբ կամ պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ հողվածներում: Հետզնման պայմանագրով ձեռքբերված արժեթղթերի դիմաց տրամադրված գումարները գրանցվում են պահանջներ այլ բանկերի նկատմամբ կամ հաճախորդներին տրամադրված վարկեր և փոխատվություններ հողվածներում: Արժեթղթերի գնման և վաճառքից առաջացած եկամուտը կամ ծախսը իրենից ներկայացնում է տոկոսային եկամուտ կամ ծախս, որոնք հաշվեգրվում են համապատասխան հետզնման պայմանագրերի գործողության ժամկետների ընթացքում:

Վարձակալություն

Բանկն իր գործունեությունն ապահովելու նպատակով կարող է վարձակալել հող, շենք և տարածքներ, այլ հիմնական միջոցներ, ինչպես նաև դրանց գծով կատարում կապիտալ ներդրումներ: Վարձակալված միջոցների հաշվապահական հաշվառումը տարվում է համաձայն ՀՀ օրենսդրության:

Ակտիվների վարձակալությունը, որի դեպքում ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները պահպանվում են վարձատուի մոտ, դասակարգվում է որպես գործառնական վարձակալություն: Գործառնական վարձակալության շրջանակներում վարձավճարները ճանաչվում են որպես ծախս ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում գծային հիմունքով վարձակալության ժամկետի ընթացքում և ներառվում են գործառնական ծախսերում:

Վարձակալված հողի, շենքի և տարածքների, այլ հիմնական միջոցների վրա կատարված այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են վարձակալված հիմնական միջոցի արժեքը, դիտվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ակտիվի 10%-ը գերազանցող մասով ճանաչվում են ակտիվ: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Ֆինանսական ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստ

Բանկը ակտիվների դասակարգումը և հնարավոր կորուստների պահուստների ձևավորումը իրականացնում է ՀՀ օրենսդրության պահանջների համաձայն:

Հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ժամանակ կատարվում են պահուստների ճշգրտումներ համաձայն ՖՀՄՄ-ների:

Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները սկզբնական ճանաչման ժամանակ հաշվառվում են սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված ոչ նյութական ակտիվները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների սկզբնական արժեքը որոշվում է համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների՝ ակտիվի մշակման փուլում, եթե հնարավոր է

ցուցադրել ներստեղծված ակտիվի համապատասխանությունը ստանդարտով առաջադրված պայմաններին: Ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի սկզբնական արժեքը որոշվում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին համապատասխան:

Ոչ նյութական ակտիվի միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ համակարգչային ծրագրեր, լիցենզիաներ և վստահագրեր, հեղինակային իրավունքներ և այլն) իրականացվում է Գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման նշանակությունից և նպատակից:

Ներաստեղծված ոչ նյութական ակտիվի սկզբնական արժեքը ներառում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված ծախսերը: Ընդ որում, սկզբնական արժեքում կարող են ներառվել միայն այն ծախսումները, որոնք կատարվել են այն հաշվետու եռամսյակում, որի ընթացքում ճանաչվում է տվյալ ակտիվը:

Ոչ նյութական ակտիվի վրա կատարված հետագա ծախսումները, որոնք համաձայն հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների պահանջների կարող են ավելացվել ոչ նյութական ակտիվի արժեքին, հաշվառվում են որպես կապիտալ ներդրումներ և ավելացվում են տվյալ ակտիվի արժեքին Բանկի Վարչության որոշմամբ:

Ոչ նյութական ակտիվների յուրաքանչյուր միավորի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշում է Բանկը՝ ելնելով հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված չափանիշներից: Մասնավորապես, ներստեղծված համակարգչային ծրագրերի ամորտիզացիոն ժամկետը որոշելու համար հաշվի է առնվում շուկայում տվյալ պահին առկա նմանատիպ նպատակային նշանակություն ունեցող ծրագրերի օգտակար ծառայության ժամկետի մասին տեղեկատվությունը, Բանկում նախկինում գործող նմանատիպ ծրագրերի փաստացի օգտակար ծառայության ժամկետը, ստանդարտով նախատեսված այլ չափանիշներ:

Ոչ նյութական ակտիվների մաշվածության գումարն իր օգտակար ծառայության ընթացքում պարբերաբար բաշխելու համար Բանկը կիրառում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդը:

Ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիայի ժամանակաշրջանը և ամորտիզացիայի մեթոդը սահմանվում է հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների համաձայն, կնքված պայմանագրի գործողության ժամկետում, իսկ այդ ժամկետի բացակայության կամ դրա որոշման անհնարինության դեպքում այն ընդունվում է 10 տարի: Ամորտիզացիայի մեթոդի փոփոխությունն իրականացվում է Բանկի Խորհրդի կողմից սույն Քաղաքականության մեջ համապատասխան փոփոխություն կատարելու միջոցով:

Ոչ նյութական ակտիվների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա:

Ֆինանսական հաշվետվություններում ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվների վերաբերյալ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով պահանջվող տեղեկատվության բացահայտումն իրականացվում է առանձին:

Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցների միավորը, որը համապատասխանում է ակտիվի ճանաչման չափանիշներին, սկզբնապես չափվում է իր սկզբնական արժեքով (ինքնարժեքով)՝ ՀՀ դրամով: Արտարժույթով ձեռք բերված հիմնական միջոցները գրանցվում են ձեռք բերման օրվա

դրությամբ ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հրապարակվող միջին փոխարժեքով և հետագայում՝ փոխարժեքի փոփոխման դեպքում չեն վերագնահատվում:

Հիմնական միջոցների միավորի սկզբնական արժեքն ընդգրկում է նրա գնման գինը, հարկերը, ներառյալ ԱԱՀ-ի գումարները, ներկրման տուրքերը, պարտադիր այլ վճարները, որոնք համապատասխան մարմնի կողմից ենթակա չեն Բանկին ետ վերադարձման, և ակտիվը իր նպատակային օգտագործման համար աշխատանքային վիճակի բերելու հետ անմիջականորեն կապված ցանկացած ծախս: Տրամադրված ցանկացած զեղչ և արտոնություն հանվում է գնման գնից:

Ձեռք բերված հիմնական միջոցների միավորի հաշվառման նպատակով՝ արժեքի չափումը, ճանաչումը, հետագա ծախսումները, վերագնահատումները և դուրսգրումները կատարվում են ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով, ինչպես նաև Բանկի ներքին ակտերով:

Հիմնական միջոցների միավորի վերագրումը ՀՀ տարածքում գործող բանկերի հաշվապահական հաշվառման հաշվային պլանով և հաշվային պլանի կիրառման հրահանգով սահմանված այս կամ այն դասին (օրինակ՝ գույք և գրասենյակային սարքավորումներ, կապի և հաղորդակցման միջոցներ, հաշվողական, համակարգչային և ավտոմատ կառավարման այլ տեխնիկա, փոխադրամիջոցներ և այլն) իրականացվում է գլխավոր հաշվապահի մեթոդական ցուցումների հիման վրա՝ ելնելով տվյալ միավորի օգտագործման ժամկետից, նշանակությունից և նպատակից:

Հիմնական միջոցները ներկայացվում են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ՝ հաշվի առնելով արժեզրկումից կուտակված կորուստը: Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

Շենքեր, շինություններ	50 տարի 2%
Համակարգիչներ	5 տարի 20%
Տրանսպորտային միջոցներ	8 տարի 12.5%
Այլ հիմնական միջոցներ՝ կապի միջոցներ, UPS մարտկոցներ, բանկոմատներ, գույք-գրասենյակային սարքավորումներ և այլն	8 տարի 12.5%
Այլ համակարգչային տեխնիկա՝ տպող բազմաֆունկցիոնալ սարքեր (պրինտեր, սկաներ, պատճենահանող սարքեր), POS տերմինալներ, մոդեմներ, ցանցային սարքեր	3 տարի 33.3%
Մինչև 50,000 դրամ արժողությամբ հիմնական միջոցներ	1 տարի 100%

Մինչև 2013թ-ի հունվարի 1-ը շահագործման մեջ եղած հիմնական միջոցների մաշվածությունը, կապված օգտակար ծառայությունների ժամկետների վերանայման հետ, հաշվարկվում է հետևյալ կերպ. հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը (սկզբնական արժեքից հանած կուտակված մաշվածությունը) բաշխվում է մաշվածության հաշվարկման գծային մեթոդով՝ նոր սահմանված օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետում: Վերջինս իրենից ներկայացնում է 2013թ-ի հունվարի 1-ից սահմանվող օգտակար ծառայության ժամկետի և շահագործման անցնելու ամսաթվից մինչև 2013թ. հունվարի 1-ը ընկած ժամանակահատվածի տարբերություն:

01.01.2013թ.-ից հետո ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է

մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց սկզբնական արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց սկզբնական արժեքի 1%-ի չափով:

Մինչև 01.01.2013թ. ձեռքբերված հիմնական միջոցների համար սահմանվում է մնացորդային արժեք, որը կազմում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 0.1%-ը, սակայն ոչ ավել 20 000 դրամ, բացառությամբ շենքերի և փոխադրամիջոցների, որոնց մնացորդային արժեքը սահմանվում է նրանց հաշվեկշռային արժեքի 1%-ի չափով :

Հողի համար մաշվածություն չի հաշվարկվում:

Հիմնական միջոցների ընթացիկ վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին:

Այն ծախսումները, որոնք բարձրացնում են հիմնական միջոցի միավորի շահագործման արդյունավետությունը սկզբնապես գնահատված նորմատիվային ցուցանիշների համեմատ, ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Եթե տարվա ընթացքում կատարված վերանորոգման ծախսերի մեծությունը գերազանցում է ակտիվի սկզբնական արժեքի (օրենքով սահմանված կարգով իրականացված վերագնահատման դեպքում՝ վերագնահատված արժեքի) 10%-ը, ապա այս ծախսերը նույնպես ճանաչվում են որպես կապիտալ բնույթի ծախսումներ և 10%-ը գերազանցող մասով ավելացվում են ակտիվի սկզբնական արժեքին: Նշված ծախսումներն ամորտիզացվում են՝ կիրառելով գծային մեթոդը՝ համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում, եթե դրանք չեն գերազանցում տվյալ տարվա (հիմնական միջոցի տվյալ միավորի արժեքին նշված ծախսումները ավելացնելու տարվա) հունվարի 1-ի դրությամբ հիմնական միջոցի մնացորդային արժեքը, հակառակ դեպքում ամորտիզացվում են օգտակար ծառայության ամբողջ ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի դուրսգրումից կամ իրացումից առաջացած արդյունքը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում ճանաչվում է որպես եկամուտ կամ ծախս:

Բանկի հիմնական միջոցների իրական (շուկայական) արժեքի էական տատանման (ֆինանսական տարվա ընթացքում 25%) դեպքում դրանք վերագնահատվում են Բանկի Խորհրդի որոշման հիման վրա: Վերագնահատումն իրականացվում է համապատասխան լիցենզիա ունեցող անկախ գնահատող կազմակերպության կողմից: Հիմնական միջոցների վերագնահատումն իրականացվում է վերականգման արժեքի գործակցի մեթոդով: Վերագնահատման արդյունքները Բանկի հաշվապահական հաշվեկշռում և ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում արտացոլվում են հաշվապահական հաշվառման ստանդարտներով սահմանված կարգով: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճը հաշվեգրվում է չբաշխված շահույթին Բանկի կողմից ակտիվն օգտագործելու ընթացքում՝ մաշվածության հաշվարկմանը գույրնթաց: Ընդ որում, հաշվեգրվող գումարի մեծությունը որոշվում է ակտիվի վերագնահատված հաշվեկշռային արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության և ակտիվի սկզբնական արժեքի հիման վրա հաշվարկված մաշվածության միջև եղած տարբերությամբ: Վերագնահատման արդյունքում առաջացած աճի հաշվեգրումը չբաշխված շահույթին ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում չի արտացոլվում:

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Բանկի հիմնական միջոցներում կապիտալ ներդրումների գծով ձևավորված ակտիվները, ինչպես նաև շահագործումից դուրս հիմնական միջոցները չեն ամորտիզացվում:

Պաշարներ

Բանկի պաշարները ընդգրկում են՝ արագամաշ առարկաները, ապրանքները, ներառյալ գրավի բռնագանձման արդյունքում Բանկի սեփականությանն անցած ունեցվածքը, նյութերը և օժանդակ միջոցները, որոնք պետք է օգտագործվեն Բանկի գործունեության ընթացքում: Արագամաշ առարկաներին են վերաբերում այն ակտիվները, որոնց ծառայության ժամկետը չի գերազանցում մեկ տարին: Պաշարները չափվում են ինքնարժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով: Պաշարների ինքնարժեքը որոշվում է միջին կշռված արժեքի բանաձևով: Արագամաշ առարկաների արժեքը ծախսագրվում է շահագործման հանձնելու պահին:

Հաշվարկներ բանկի և մասնաճյուղերի միջև

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի փոխադարձ հաշիվները համադրվում են յուրաքանչյուր օր՝ ծրագրային եղանակով ստացվող հաշվետվության միջոցով: Համադրման արդյունքում հայտնաբերված սխալներն ուղղվում են տվյալ օրվա ընթացքում:

Հաշվապահական հաշվեկշիռ կազմելիս Բանկի գլխավոր գրասենյակի և նրա մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները պարտադիր գրոյացվում են:

Բանկի գլխավոր գրասենյակի և մասնաճյուղերի միջև հաշվարկների հաշիվները ենթակա են փակման շաբաթական կտրվածքով:

Բաժնետիրական կապիտալ և հետ գնված բաժնետոմսեր

Սովորական բաժնետոմսերը ներառված են սեփական (ընդհանուր) կապիտալում: Սովորական բաժնետոմսերի գծով շահաբաժինները արտացոլվում են սեփական կապիտալում այն ժամանակաշրջանում, երբ դրանք հայտարարվում են: Ընթացիկ տարվան վերաբերվող շահաբաժինները, որոնց վճարումը հայտարարվել է հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, բացահայտվում են հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցող իրադարձությունների ծանոթագրությունում: Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը հաշվարկվում է բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի գուտ շահույթը հարաբերելով տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին թվին:

Որոշակի դեպքերում և համաձայն ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգի Բանկը կարող է հետ գնել իր բաժնետոմսերը: Այս դեպքում վճարված փոխհատուցումը նվազեցվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալից և ներկայացվում է որպես հետգնված բաժնետոմսեր մինչև վերջինների իրացումը: Նշված բաժնետոմսերը հետագայում վաճառվելու դեպքում ստացված ցանկացած փոխհատուցումը ներառվում է սեփական (ընդհանուր) կապիտալում:

Ներդրողների կողմից սովորական բաժնետոմսերի ձեռքբերման համար վճարված գնի և անվանական արժեքի միջև եղած դրական տարբերությունը ճանաչվում է սեփական կապիտալում որպես արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով էմիսիոն եկամուտ:

Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են Կառավարության և Կենտրոնական բանկի, այլ ֆինանսական կազմակերպությունների և հաճախորդների հաշիվները, թողարկված արժեթղթերը և ստորադաս փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված

միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Հատկացումներ սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամին

Բանկում, աշխատակիցների աշխատավարձի հիման վրա հաշվարկված որոշակի տոկոսը պետական սոցիալական ապահովագրության հիմնադրամին փոխանցելուց բացի, այլ հատուկ կենսաթոշակային հիմնադրամ չի ձևավորվում: Նշված հիմնադրամին հատկացումների հետ կապված ծախսերը արտացոլվում են ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում այն ժամանակաշրջանում, որին դրանք վերաբերվում են:

Պահուստներ, պայմանական ակտիվներ և պարտավորություններ

Պայմանական պարտավորությունները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում: Սակայն պայմանական պարտավորությունները չեն բացահայտվում, երբ դրանց մարման նպատակով տնտեսական օգուտներ մարմնավորող միջոցների արտահոսքի հնարավորությունը շատ փոքր է:

Պայմանական ակտիվները չեն ճանաչվում ֆինանսական հաշվետվություններում, այլ բացահայտվում են ծանոթագրություններում, երբ դրանց հետ կապված տնտեսական օգուտների ներհոսքը հավանական է դառնում:

Համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ

Բանկը օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում պատրաստում է համախմբված ֆինանսական հաշվետվություններ հաշվապահական հաշվառման ստանդարտների և ՀՀ կենտրոնական բանկի խորհրդի կողմից հաստատված «Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գործող բանկերի կողմից Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկ ներկայացվող համախմբված հաշվետվությունների կազմման կարգ»-ի համաձայն:

Սեզմնտային հաշվետվություններ

Բանկն օգտագործում է բիզնես-սեզմնտների (ըստ ֆիզիկական անձանց, կազմակերպություններին և մատուցվող բանկային ներդրումային ծառայությունների) տեղեկատվությունը որպես առաջնային ներկայացման ձև: Աշխարհագրական սեզմնտները հանդիսանում են երկրորդային ներկայացման ձև:

Թողարկված պարտքային արժեթղթեր

Թողարկված պարտքային արժեթղթերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով, որն իրենից ներկայացնում է դրանց դիմաց ստացված փոխհատուցման իրական արժեքը՝ գտված գործարքի հետ կապված ծախսումներով: Հետագայում թողարկված պարտքային արժեթղթերը չափվում են ամորտիզացված արժեքով և ցանկացած տարբերություն, որը առաջանում է ստացված գուտ փոխհատուցման և մարվող գումարների միջև, արտացոլվում է եկամուտների և ծախսերի հաշվետվությունում տվյալ արժեթղթերի շրջանառության ժամանակահատվածում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը:

Համադրելի տեղեկատվություն

Անհրաժեշտության դեպքում համադրելի թվերը ճշգրտվում են՝ ընթացիկ տարվա հետ համադրելիության ապահովման նպատակով:

Հաշվապահական հաշվառման ամսաթվից հետո տեղի ունեցող դեպքեր

Ֆինանսական տարվա վերջին աշխատանքային օրվա վիճակով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո, եթե անհրաժեշտություն է առաջանում կատարելու համապատասխան ճշգրտումներ՝ նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ, կատարվում են հետևյալ դեպքերում՝ Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, էական սխալներ, որոնք հայտաբերվել են աուդիտորական կազմակերպության կողմից և հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո տեղի ունեցած ճշգրտող դեպքերն արտացոլելու նպատակով:

Բանկի սեփական ուժերով էական սխալներ հայտնաբերելու դեպքում, եթե էական սխալի գումարը կախված է տվյալ գործարքի կամ հողվածի չափից և բնույթից, և հաշվեկշռում արտացոլված ցուցանիշները էական չեն փոփոխվելու, և եթե այդ տեղեկատվության չբացահայտելը չի ազդելու օգտագործողների կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների տվյալների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա, ապա նախորդ տարվա վերջին օրվա ամսաթվով կազմված հաշվապահական հաշվեկշռի մեջ փոփոխու թյուններ չեն կատարվում:

Եթե Բանկի տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները սահմանված կարգով հրապարակելուց հետո առաջանում կամ հայտնաբերվում են էական սխալներ, ապա նման դեպքերում ճշգրտումներ չեն կատարվում և համարվում է, որ նման տեղեկատվության վերաներկայացումն անհրազործելի է:

Ծանոթագրություն 3. «Ձուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ»

Հազ րդամ

Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	01.04.2013-30.06.2013	01.01.2013-30.06.2013	01.04.2012-30.06.2012	01.01.2012-30.06.2012
Տոկոսային եկամուտներ բանկի ընթացիկ հաշիվներից, բանկերում և այլ ֆինանսական կազմակերպություններում տեղաբաշխված ավանդներից և վարկերից	33,123	65,439	79,362	174,698
Տոկոսային եկամուտ հաճախորդներին տրված վարկերից և փոխառություններից	1,475,241	2,831,029	1,249,949	2,398,339
Տոկոսային եկամուտ պարտքային արժեթղթերից	169,341	319,530	133,673	236,594
Տոկոսային եկամուտ «Ռեպո» պայմանագրերից	35,520	69,327	60,951	89,927
Այլ տոկոսային եկամուտ	42,496	59,109	100	100
Ընդամենը	1,755,721	3,344,434	1,524,035	2,899,658
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	-	-	-	-
Տոկոսային ծախսեր բանկի ընթացիկ հաշիվների, բանկերից և այլ ֆինանսական կազմակերպություններից ներգրաված ավանդների և վարկերի դիմաց	294,264	547,205	276,989	536,186
Տոկոսային ծախսեր հաճախորդների ժամկետային ավանդների և ընթացիկ հաշիվների դիմաց	473,878	911,908	409,595	809,577
Տոկոսային ծախսեր բանկի կողմից թողարկված արժեթղթերի դիմաց	-	-	-	-
Տոկոսային ծախսեր «Ռեպո» պայմանագրերի դիմաց	92,715	148,527	13,799	24,949
Այլ տոկոսային ծախսեր	-	8,773	6,018	7,865
Ընդամենը	860,857	1,616,413	706,401	1,378,577
Ձուտ տոկոսային և նմանատիպ եկամուտ	894,864	1,728,021	817,634	1,521,081

Ծանոթագրություն 4. «Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ և ծախսեր»

Հազ րդամ

Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով եկամուտներ	01.04.2013-30.06.2013	01.01.2013-30.06.2013	01.04.2012-30.06.2012	01.01.2012-30.06.2012
Ղրանարկային գործառնություններից	43,865	78,554	48,989	84,324
Հաշվարկային ծառայություններից	276,140	499,662	182,757	335,396
Երաշխիքներից, հոծարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնություններից, հավատարմագրային կառավարման գործառնություններից	3,856	7,206	3,248	5,202
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	16,073	23,830	7,671	13,867
Վճարային քարտերի սպասարկումից	7,929	17,786	18,907	36,523
Այլ կոմիսիոն վճարներ	116,927	231,692	92,605	191,510
Ընդամենը	464,790	858,730	354,177	666,822
Կոմիսիոն և այլ վճարների տեսքով ծախսեր	-	-	-	-
Թողարկային և այլ հաշիվների դիմաց կոմիսիոն վճարներ	838	1,480	972	1,958
Վճարային քարտերով գործառնությունների գծով վճարներ	33,411	64,474	24,342	44,988
Երաշխիքների, հոծարագրերով, ակրեդիտիվներով գործառնությունների, հավատարմագրային կառավարման գործառնությունների գծով վճարներ	2,309	2,513	1,090	2,115
Արտարժույթով և արժեթղթերով գործառնություններից	35,900	46,587	3,615	5,488
Այլ կոմիսիոն վճարներ*	45,591	88,816	40,999	80,286
Ընդամենը	118,049	203,872	71,018	134,835
Ստացված զուտ կոմիսիոն և այլ վճարներ	346,741	654,858	283,159	531,987

* Այլ կոմիսիոն վճարների գծով ծախսերը հիմնականում կատարվել են վճարահաշվարկային ծառայությունների և միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերի դիմաց վճարված կոմիսիոն վճարների գծով:

Ծանոթագրություն 5. «Ձուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից»

Հազ րդամ

Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումներից	01.04.2013-30.06.2013	01.01.2013-30.06.2013	01.04.2012-30.06.2012	01.01.2012-30.06.2012
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում	18,126	-	(18,351)	(19,368)
բաժնետոմսերից	-	-	-	-
պարտքային արժեթղթերից	-	-	-	-
աժանցյալներից	18,126	-	-	(1,017)
Առևտրային նպատակներով պահվող ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	55,649	27,309	2,586	2,545
Ընդամենը	73,775	27,309	(15,765)	(16,823)
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումներից	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների առք ու վաճառքից զուտ եկամուտ, այդ թվում	7,381	9,752	8,123	24,495
բաժնետոմսերից	-	-	-	-
պարտքային արժեթղթերից	7,381	9,752	-	-
աժանցյալներից	-	-	-	-
Վաճառքի համար մատչելի ներդրումների իրական արժեքի փոփոխությունից զուտ եկամուտ	-	-	-	-
Ընդամենը	7,381	9,752	8,123	24,495
Արտարժույթային գործառնություններից	-	-	-	-
Արտարժույթի առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	313,423	463,794	177,269	330,504
Արտարժույթի վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	(155,340)	(72,379)	20,680	3,975
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների առք ու վաճառքից ստացված զուտ եկամուտ	2,573	4,266	3,010	4,130
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորների և հուշադրամների վերագնահատումից ստացված զուտ եկամուտ	(10,605)	(9,442)	(3,910)	(3,149)
Ընդամենը	150,051	386,239	197,049	335,460
Ձուտ եկամուտ առևտրային գործառնություններից	231,207	423,300	189,407	343,132

Ծանոթագրություն 6. «Այլ գործառնական եկամուտ»

Հազ րդամ

Այլ գործառնական եկամուտ	01.04.2013-30.06.2013	01.01.2013-30.06.2013	01.04.2012-30.06.2012	01.01.2012-30.06.2012
Եկամուտներ ստացված տույժերից և տուգանքներից	31,332	56,506	21,818	45,114
Ֆակտորինգից ստացված եկամուտներ	-	-	-	1,847

Գինմակաճան միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարումից ստացված զուտ եկամուտներ	5,833	5,831	-	1,575
Գինմակաճան միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների վերագնահատումից և արժեզրկման հակադարձումից զուտ եկամուտներ	-	-	-	-
Այլ եկամուտներ*	7,436	13,217	12,973	19,240
Ընդամենը	44,601	75,554	34,791	67,778

Այլ եկամուտներ* -ի գոյացման հիմնական աղբյուրներից են քաղվածքների, չեկային և ավանդային գրքույկների, տեղեկանքների տրամադրումից և այնպիսի տարաբնույթ ծառայություններից գանձվող գումարները, որոնց համար հատուկ եկամտային հաշիվներ ճախատեսված չեն:

Ծանոթագրություն 7. «Ակտիվների հնարավոր կորուստների պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ»

Հազ րդամ

Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01/04/2013-30/06/2013	01/01/2013-30/06/2013	01/04/2012-30/06/2012	01/01/2012-30/06/2012
Ակզբնական մնացորդ	23,873	23,873	23,873	23,873
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ				
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	23,873	23,873	23,873	23,873
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով (Ծանոթագրություն 14)	01/04/2013-30/06/2013	01/01/2013-30/06/2013	01/04/2012-30/06/2012	01/01/2012-30/06/2012
Ակզբնական մնացորդ	4,508	5,403	5,835	7,707
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	(511)	(1,406)	2,178	306
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	3,997	3,997	8,013	8,013
Հաճախորդներին տրված վարկերի, փոխառությունների գծով (Ծանոթագրություն 16)	01/04/2013-30/06/2013	01/01/2013-30/06/2013	01/04/2012-30/06/2012	01/01/2012-30/06/2012
Ակզբնական մնացորդ	940,754	662,477	628,009	625,829
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	(95,069)	146,638	29,696	80,830
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	5,416	45,511	27,493	29,734
Պահուստի օգտագործում	(37,724)	(41,249)	(20,656)	(71,845)
Վերջնական մնացորդ	813,377	813,377	664,542	664,548
Ներդրումների գծով (Ծանոթագրություն 18)	01/04/2013-30/06/2013	01/01/2013-30/06/2013	01/04/2012-30/06/2012	01/01/2012-30/06/2012
Ակզբնական մնացորդ	4,690	4,690	4,690	4,690
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ				
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ				
Պահուստի օգտագործում				
Վերջնական մնացորդ	4,690	4,690	4,690	4,690
Այլ ակտիվների գծով	01/04/2013-30/06/2013	01/01/2013-30/06/2013	01/04/2012-30/06/2012	01/01/2012-30/06/2012
Ակզբնական մնացորդ	7,671	8,192	10,990	7,008
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	(6,054)	(8,040)	9,692	13,699
Նախկինում հետհաշվեկշիռ դուրս գրված գումարների վերադարձ	1,500	3,000	44	44
Պահուստի օգտագործում	(36)	(71)	-	(25)
Վերջնական մնացորդ	3,081	3,081	20,726	20,726
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով (Ծանոթագրություն 30)	01/04/2013-30/06/2013	01/01/2013-30/06/2013	01/04/2012-30/06/2012	01/01/2012-30/06/2012
Ակզբնական մնացորդ	-	-	-	-
Պահուստին կատարված զուտ մասհանումներ	-	-	-	-
Վերջնական մնացորդ	-	-	-	-
Ընդամենը զուտ մասհանումներ պահուստներին	(101,634)	137,192	41,566	94,835

Ծանոթագրություն 8. «Ընդհանուր վարչական ծախսեր»

Հազ րդամ

Ընդհանուր վարչական ծախսեր	01.04.2013-30.06.2013	01.01.2013-30.06.2013	01.04.2012-30.06.2012	01.01.2012-30.06.2012
Ծախսեր հաշվարկված աշխատավարձի և դրան հավասարեցված այլ վճարումների գծով	688,956	1,362,042	561,249	1,105,576
Ծախսեր սոցիալական ապահովագրության պետական հիմնադրամին հատկացումների գծով	119	1,752	61,210	123,915
Վերապատրաստման և ուսուցման գծով ծախսեր	470	470	437	1,595
Գործուղման ծախսեր	15,318	29,936	16,272	26,699
Գործառնական վարձակալության գծով ծախսեր	37,370	69,538	31,759	60,607
Ապահովագրության ծախսեր	13,586	24,342	8,692	17,002
Բանկի սարքավորումների սպասարկման և պահպանման գծով ծախսեր	14,136	23,786	12,164	29,882
Բանկի շենքերի տնտեսական պահպանության և անվտանգության գծով ծախսեր	37,331	77,088	25,483	74,802
Աուդիտային և խորհրդատվական ծառայությունների գծով ծախսեր	7,510	20,122	7,164	19,800
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	25,786	54,182	27,894	61,628
Տրանսպորտային ծախսեր	20,817	42,346	29,907	55,853
Ծախսեր հարկերի (բացառությամբ շահութահարկի), տուրքերի և այլ պարտադիր վճարների գծով	42,227	86,117	46,561	88,965
Գրասենյակային և կազմակերպչական ծախսեր	20,726	40,592	21,345	49,878
Վարկերի տրամադրման և վերադարձման գծով ծախսեր	-	-	-	-
Այլ վարչական ծախսեր	1,728	4,256	462	7,764
Ընդամենը	926,080	1,836,569	850,599	1,723,966

Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ և մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ

	01.04.2013-30.06.2013	01.01.2013-30.06.2013	01.04.2012-30.06.2012	01.01.2012-30.06.2012
Բանկի աշխատակիցների միջին թվաքանակ	862	852	872	882

Մեկ աշխատողին բաժին ընկնող միջին ամսական աշխատավարձի չափ (հազ դրամ)	252	251	197	195
---	-----	-----	-----	-----

Ծանոթագրություն 9. «Այլ գործառնական ծախսեր»

Հազ դրամ

Այլ գործառնական ծախսեր	01.04.2013- 30.06.2013	01.01.2013- 30.06.2013	01.04.2012- 30.06.2012	01.01.2012- 30.06.2012
Վճարված տուգանքներ և տույժեր	316	317	(13)	77
Ինկասպայի համար կատարված վճարումներ	62,500	122,500	61,750	114,190
Գովազդային և ներկայացուցչական ծախսեր	42,771	81,298	62,512	110,806
Ֆակտորինգի գծով ծախսեր	-	-	-	-
Յինական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ամորտիզացիոն ծախսեր	67,568	131,337	154,431	300,228
Կորուստներ ակտիվների արժեզրկումից	-	-	-	-
Ավանդների երաշխավորման հիմնադրամին հատկացումներ	12,095	23,784	10,377	20,074
Այլ ծախսեր	58,464	127,285	62,285	126,969
Ընդամենը	243,714	486,521	351,342	672,344

Այլ գործառնական ծախսեր ծանոթագրության այլ ծախսեր տողում հիմնականում ներառված են VISA վճարահաշվարկային համակարգին անդամագրվելու համար սահմանված եռամսյակային վճարները, ինչպես նաև վճարային պլաստիկ քարտերի ձեռքբերման համար կատարված ծախսերը:

Ծանոթագրություն 10. «Վերահսկվող միավորներում ներդրումներից զուտ շահույթ/վնաս»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 11. «Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)»

Հազ դրամ

Շահութահարկի գծով ծախս	01.04.2013 30.06.2013	01.01.2013 30.06.2013	01.04.2012 30.06.2012	01.01.2012 30.06.2012
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	(132,596)	(134,958)	31,797	32,236
Տվյալ ժամանակաշրջանում ճանաչված նախորդ ժամա նակաշրջանների ընթացիկ հարկի ճշգրտումները				(439)
Հետաձգված հարկի գծով ծախս	4,465	19,673	(14,480)	(17,441)
Ընդամենը	(128,131)	(115,285)	17,317	14,356

Հազ դրամ

	01.04.2013 30.06.2013	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2013 30.06.2013	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.04.2012 30.06.2012	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)	01.01.2012 30.06.2012	Արդյունավետ դրույթաչափ (%)
Շահույթը մինչև հարկումը	451,816		424,014		81,484		(27,169)	
Շահութահարկ դրույթաչափով	90,363	20.00	84,802.80	20.00	16,297	20.00	(5,434)	20.00
Հարկման նպատակով եկամուտների և ծախսերի ճշգրտումներ ոչ ժամանակավոր տարբերությունների գծով								
Զհարկվող եկամուտներ	(26)	(0.01)	(51)	(0.01)	(26)	(0.03)	(51)	0.19
Զնվազեցվող ծախսեր	6,190	1.37	17,387	4.10	5,544	6.80	16,009	(58.92)
Զգնահատված հարկային վնաս		-		-		-		-
Բացասական/դրական փոխարժեքային տարբերություն	33,189	7.35	16,364	3.86	(3,354)	(4.12)	6,543	(24.08)
Նախորդ տարվա հաշվարկված հարկային ծախսի ճշտում		-		-		-	(440)	1.62
Այլ արտոնություններ	(1,585)	(0.35)	(3,218)	(0.76)	(1,144)	(1.40)	(2,271)	8.36
Շահութահարկի գծով ծախս	128,131	28.36	115,285	27.19	17,317	21.25	14,356	(52.84)

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկը

Հազ դրամ

	Մնացորդ նախորդ ժամանակա- շրջանի դրությամբ	Ֆինանսական արդյունքներով ճանաչված	Սեփական կապիտալով ճանաչված	Մնացորդ հաշվետու ժամանակաշրջա նի դրությամբ
Հետաձգված հարկային ակտիվներ, այդ թվում՝	74,102	14,370	-	88,472
Այլ ակտիվներ	-	-	-	-
Ածանցյալ գործիքներ	4,557	(4,557)		-
Հիմնական միջոցներ	1,349	386		1,735
Այլ պարտավորություններ	68,196	18,541		86,737
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ, այդ թվում՝	(83,317)	5,303	(36,581)	(114,595)
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	(44,200)	397	(36,581)	(80,384)
Ածանցյալ գործիքներ		(904)		(904)
Պայմանական պարտավորություններ	(4,932)	212		(4,720)
Պահանջներ բանկերի և ֆինանսական	(15,333)	3,637		(11,696)
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	(18,852)	1,961		(16,891)
Զուտ հետաձգված հարկային ակտիվ/պարտավորություն	(9,215)	19,673	(36,581)	(26,123)

Ծանոթագրություն 12. «Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ»

Հազ դրամ

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	01.04.2013-30.06.2013	01.01.2013-30.06.2013	01.04.2012-30.06.2012	01.01.2012-30.06.2012
Հաշվետու ժամանակաշրջանի զուտ շահույթ հարկումից հետո	323,685	308,729	64,167	(41,525)
Տվյալ հաշվետու ժամանակաշրջանի համար հաշվարկված շահաբաժիններ արտոնյալ բաժնետոմսերի գծով	-	-	-	-
Սովորական բաժնետոմսերի սեփականատերերին վերագրվող տվյալ ժամանակա-շրջանի զուտ շահույթ (վճար)	323,685	308,729	64,167	(41,525)
Տվյալ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին քանակ	933,335	933,335	933,335	933,335
Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթ	0.35	0.33	0.07	(0.04)

Մեկ բաժնետոմսին բաժին ընկնող բազային շահույթը սովորական բաժնետոմսերի տիրապետողներին վերագրվող տվյալ ժամանակաշրջանի զուտ շահույթի կամ վճարի և այդ ժամանակաշրջանի ընթացքում շրջանառության մեջ գտնվող սովորական բաժնետոմսերի կշռված միջին քանակի հարաբերությունն է:

Ծանոթագրություն 13

13-1. «Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում

Հազ դրամ

Կանխիկ դրամական միջոցներ, դրանց համարժեքներ և մնացորդներ ՀՀ կենտրոնական բանկում	30.06.2013	31.12.2012
Կանխիկ դրամական միջոցներ	6,070,617	4,073,197
Դրամական միջոցների այլ տեղաբաշխումներ	2,281,627	2,814,397
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում*	5,943,311	4,383,253
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		
Դեպոզիտային միջոցներ ՀՀ ԿԲ-ում**	770,000	1,270,000
Այլ պահանջներ ՀՀ ԿԲ-ի նկատմամբ		
Հաշվեզրված տոկոսներ		
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	15,065,555	12,540,847

* Թղթակցային հաշիվները ՀՀ ԿԲ-ում ներառում են ՀՀ բանկային օրենսդրության համաձայն բանկի ներգրավված միջոցների դիմաց հաշվարկված պարտադիր պահուստավորման միջոցները: ** ՀՀ ԿԲ-ում դեպոզիտային գումարը իրենից ներկայացնում է ԱրՔա վճարային համակարգով իրականացվող փոխհաշվարկների համար որպես երաշխիքային ավանդ:

13-2. «Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ», որոնք ներառվում են դրամական հոսքերի մասին հաշվետվությունում

Հազ դրամ

Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	30.06.2013	31.12.2012
Կանխիկ դրամական միջոցներ և կանխիկին հավասարեցված վճարային փաստաթղթեր	8,352,244	6,887,594
Թղթակցային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում	5,943,311	4,383,253
Ավանդային հաշիվներ ՀՀ ԿԲ-ում		
Թղթակցային հաշիվներ ռեզիդենտ բանկերում	53,680	40,430
Թղթակցային հաշիվներ ոչ ռեզիդենտ բանկերում	2,669,745	3,676,974
Ընդամենը դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ	17,018,980	14,988,251

Ծանոթագրություն 14. «Պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ»

Հազ դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	30.06.2013	31.12.2012
ՀՀ բանկերում	53,680	40,430
ԲԲԲ-(Բաա3) և քարծր վարկանիշ ունեցող բանկերում	1,597,852	1,077,319
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում	708,597	1,209,626
Հաշվեզրված տոկոսներ	2,773	459
Ընդամենը	2,362,902	2,327,834
ՀՀ բանկերում		
վարկեր և ավանդներ	1,319,799	1,307,161
ռեպո (հետզման) պայմանագրեր		
այլ	461,640	527,051
ԲԲԲ-(Բաա3) և քարծր վարկանիշ ունեցող բանկերում		
վարկեր և ավանդներ	360,507	1,389,556
այլ	118	83
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերում		
այլ	74,255	740,638
Հաշվեզրված տոկոսներ	1,535	2,376
Ընդամենը	2,925,104	3,986,865
Բանկերի նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(23,873)	(23,873)
Զուտ պահանջներ բանկերի նկատմամբ	5,264,133	6,270,826

Հազ դրամ

Ֆինանսական կազմակերպություններում վարկեր և ավանդներ, այլ պահանջներ	30.06.2013	31.12.2012
ՀՀ ֆինանսական կազմակերպություններում		
վարկեր և ավանդներ	471,384	1,115,380
ռեպո (հետզման) պայմանագրեր	1,266,900	1,344,460
այլ	128,997	231,557
ԲԲԲ-(Բաա3) և քարծր վարկանիշ ունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
այլ	45,089	44,390
ԲԲԲ-(Բաա3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող ֆինանսական կազմակերպություններում		
այլ	200,411	32,129
Հաշվեզրված տոկոսներ	9,417	7,426

Ընդամենը	2,122,198	2,775,342
Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(3,996)	(5,403)
Զուտ պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	2,118,202	2,769,939
Զուտ պահանջներ բանկերի և Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	7,382,335	9,040,765

**30.06.13թ. և 31.12.12.թ. Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ այլ պահանջների տողում համապատասխանաբար ներառված են «Visa international» կազմակերպությունում ներդրված 110.000 ԱՄՆ դոլար (30.06.13թ.-ին 45.089 հազ. ՀՀ դրամ, 31.12.2012թ.-ին 44.394 հազ.դրամ), «Արմենիան Քարդ» ՓԲԸ-ում ներդրված 134.495 ԱՄՆ դոլար (30.06.2013թ.-ին՝ 55.129 հազ ՀՀ դրամ, 31.12.2012թ.-ին՝ 54.279 հազ. ՀՀ դրամ) գումարներով ապահովագրական դեպոզիտները, ինչպես նաև վճարահաշվարկային համակարգերի նկատմամբ առաջացած դեբիտորական գումարներ:

Ծանոթագրություն 15. «Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ»

	Հազ դրամ	
	30.06.2013	31.12.2012
Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվներ		
Ածանցյալ գործիքներ		
Սվոպ	20,488	20,030
Ընդամենը	20,488	20,030
Առևտրային նպատակով պահվող այլ ֆինանսական ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)		

Ծանոթագրություն 16. «Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ»

	Հազ դրամ	
	30.06.2013	31.12.2012
Տրված վարկեր և այլ փոխառություններ		
Վարկեր, այդ թվում	35,674,290	32,410,713
Հիփոթեքային	3,301,167	3,126,988
Վարկային քարտեր	1,929,183	1,436,551
Ֆակտորինգ		
Նշված հոդվածների գծով հաշվեգրված տոկոսներ	230,733	194,533
Ընդամենը վարկեր	37,834,206	34,041,797
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(813,377)	(662,477)
Ընդամենը զուտ վարկեր	37,020,829	33,379,320

	30.06.2013		31.12.2012	
	զումար	քանակ	զումար	քանակ
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ վարկային պորտֆելում հաճախորդներին տրամադրված արժեզրկված (չաշխատող) վարկերի և փոխառությունների կառուցվածքը				
Վարկեր և փոխառություններ, որից	37,834,206	32,789	34,041,797	30,433
աշխատող վարկեր	37,416,802	32,680	33,713,005	30,397
արժեզրկված (չաշխատող) վարկեր և փոխառություններ, այդ թվում	417,404	109	328,792	36
ժամկետանց	29,413	57	14,397	20
վերաձևակերպված	72,078	3	68,352	2
վերաֆինանսավորված				
Ընդամենը վարկեր	37,834,206	32,789	34,041,797	30,433
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(813,377)		(662,477)	
Ընդամենը զուտ վարկեր	37,020,829		33,379,320	

	Հազ դրամ	
	30.06.2013	31.12.2012
Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունը ըստ հաճախորդների		
Պետական ձեռնարկություններ	47,205	27,177
Մասնավոր ձեռնարկություններ, այդ թվում՝	16,259,846	14,950,811
խոշոր ձեռնարկություններ	4,321,503	5,123,614
փոքր և միջին ձեռնարկություններ	11,938,343	9,827,197
այդ թվում բիզնես քարտեր	71,511	50,537
Ֆիզիկական անձինք, այդ թվում՝	17,574,389	15,003,856
ապառողական վարկեր	9,214,982	7,073,117
հիփոթեքային վարկեր	3,301,167	3,126,988
վարկային քարտեր	1,857,672	1,386,013
Անհատ ձեռնարկատերեր	3,722,033	3,865,420
Հաշվեգրված տոկոսներ	230,733	194,533
Ընդամենը վարկեր	37,834,206	34,041,797
Հաճախորդներին տրված վարկերի և փոխառությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(813,377)	(662,477)
Ընդամենը զուտ վարկեր	37,020,829	33,379,320

	Հազ դրամ	
	30.06.2013	31.12.2012
Վարկային պարտավորություններ 20 խոշոր վարկառուների և նրանց հետ փոխկապակցված անձաց գծով		
հաշվեկշային մնացորդ	9,759,570	8,940,201
հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների մնացորդ	975,486	555,835

Ընդամենը	10,735,056	9,496,036
Վարկային ներդրումներ	37,020,829	33,379,320
Տեսակարար կշիռ վարկային պորտֆելում	29%	28%
Ընդհանուր նորմատիվային կապիտալ	8,267,601	7,936,871
Տոկոսային հարաբերակցություն կապիտալի նկատմամբ	130%	120%

Վարկային ներդրումներ	30.06.2013	
	Մնացորդ հազ դր	քանակ
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,140,388	174
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների ՀՀ կառավարության վարկային ծրագիր	1,019,315	84
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Ջարգագում" ծրագիր	186,037	1
Կոմերցբանկ	5,430	2
ՎՋԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 1-ին վարկային ծրագիր	56,189	5
ՎՋԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 2-րդ վարկային ծրագիր	786,937	46
Համաֆինանսավորում	416,094	2
ՄՖԿ	116,021	6
Սևծովյան բանկի 1-ին վարկային ծրագիր	212,087	17
Սևծովյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	1,591,409	56
Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագիր	303,242	71
Տնտեսության կայունացման Ռուսաստանի Դաշնության ծրագիր	121,921	15
Լոր ՄՖԿ վարկային ծրագիր (IFC FMO)	2,609,547	55
ՎՋԵԲ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/	1,935,247	451
ՎՋԵԲ միկրո/վարկավորման ծրագիր	52,083	58
Հիփոթեքային վարկեր	174,747	56
	այդ թվում	
ԳՀՀ	159,218	54
ՄՖԿ	15,529	2
Ընդամենը	11,726,694	1,099

Վարկային ներդրումներ	31.12.2012	
	Մնացորդ հազ դր	քանակ
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների վարկային ծրագիր	2,041,649	176
ԳՀՀ միկրո և փոքր մասնավոր ձեռնարկությունների ՀՀ կառավարության վարկային ծրագիր	958,069	91
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Ջարգագում" ծրագիր	191,267	1
Կոմերցբանկ	10,906	3
ՎՋԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 1-ին վարկային ծրագիր	205,177	8
ՎՋԵԲ «Սինդիկացված վարկ» 2-րդ վարկային ծրագիր	1,145,041	63
Համաֆինանսավորում	546,201	3
ՄՖԿ	140,419	7
Սևծովյան բանկի 1-ին վարկային ծրագիր	305,627	27
Սևծովյան բանկի 2-րդ վարկային ծրագիր	1,911,797	63
Համաշխարհային բանկի վարկային ծրագիր	301,716	58
Տնտեսության կայունացման Ռուսաստանի Դաշնության վարկային ծրագիր	192,841	18
Լոր ՄՖԿ վարկային ծրագիր (IFC FMO)	1,610,540	35
	1,474,372	
ՎՋԵԲ միկրո, փոքր և միջին ձեռնարկությունների վարկավորման ծրագիր /EBRD MSME/		381
ՎՋԵԲ միկրո/վարկավորման ծրագիր	148,546	123
Հիփոթեքային վարկեր		
	այդ թվում	
ԳՀՀ	181,240	57
ՄՖԿ	17,018	3
Ընդամենը	11,382,426	1,117

Հազ դրամ

Տրամադրված վարկերի և փոխառությունների վերլուծությունն ըստ վարկավորման ոլորտների (առանց հաշվի առնելու վարկերի հնարավոր կորստների գծով պահումները)	30.06.2013	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2012	Տոկոսային հարաբերությունը
Արդյունաբերություն	6,965,805	18	6,235,398	18
Գյուղատնտեսություն	3,125,168	8	3,347,994	10
Շինարարություն	431,486	1	373,905	1
Տրանսպորտ և կապ	109,336	0	150,407	0
Առևտուր	8,871,929	23	8,397,059	25
Սպառողական	11,167,498	30	8,946,311	26
Հիփոթեքային վարկեր	3,322,354	9	3,168,340	9
Սպասարկման ոլորտ	2,637,449	7	2,160,995	6
Այլ	1,203,181	3	1,261,388	4
	-	-	-	-
Ընդամենը	37,834,206	100	34,041,797	100

Հազ դրամ

Հաճախորդների ռեզիդենտության առումով վարկային պորտֆելի վերլուծությունը	30.06.2013	Տոկոսային հարաբերությունը	31.12.2012	Տոկոսային հարաբերությունը
ՀՀ ռեզիդենտներ	36,790,096	100	33,184,168	100
Բաա3/ և բարձր վարկանիշ ունեցող երկրների ռեզիդենտներ*		-		-
		-		-
ԲԲԲ-/Բաա3/-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող երկրների			619	
Հաշվեգրված տոկոսներ	230,733		194,533	
Ընդամենը	37,020,829	100	33,379,320	100

Ծանոթագրություն 17. «Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Պետական արժեթղթեր	30.06.2013	31.12.2012
ՀՀ պետական պարտատոմսեր		
գանձապետական պարտատոմսեր	390,965	693,754
Ընդամենը պետական արժեթղթեր	390,965	693,754

Հազ դրամ

ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	30.06.2013		31.12.2012	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Կարճաժամկետ պարտքային գործիքներ	48,694		71,624	
Կապիտալի գործիքներ		102,252		102,252
Ընդամենը ՀՀ ոչ պետական արժեթղթեր	48,694	102,252	71,624	102,252
ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ (ինարավոր կորուստների պահուստ)		(4,690)		(4,690)
Ձուտ ներդրումներ ՀՀ ոչ պետական արժեթղթերում ներդրումներ	48,694	97,562	71,624	97,562

Հազ դրամ

Այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր	30.06.2013		31.12.2012	
	ցուցակված	չցուցակված	ցուցակված	չցուցակված
ԲԲԲ+/Բաա1/ և ցածր վարկանիշ ունեցող, այլ վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող թողարկողի				
Կապիտալի գործիքներ		1,715		1,818
Ընդամենը այլ երկրների ոչ պետական արժեթղթեր		1,715		1,818
Ընդամենը վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	439,659	99,277	765,378	99,380

Այլ անձանց բաժնետիրական կապիտալում իրականացված ներդրումները
30.06.2013թ.-ի դրությամբ

Հազ դրամ

Անձի անվանումը	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
S.W.I.F.T	Հեռահաղորդակցության ծառայություններ	Բելգիա	13/09/1996	1,715	-
ԱՐՄԵՆԻԱՆ ՔԱՐԴ ՓԲԸ	Վճարահաշվարկային ծառայություններ	ՀՀ	22/02/2000	48,572	5
ԷԿՈՆՈՄԻԿԱՍԱՑԻԱ ԴԶ	Ինկասացիոն	ՀՀ	01/11/1998	50,000	100
ԱՔՈԱ ԶԻԵԴԻՏ ՈՒՓՈՐԹԻՆԳ ՓԲԸ	Տեղեկատվական ծառայություններ	ՀՀ	23/06/2006	3,680	1
ԸՆդամներ				103,967	

Վաճառքի համար մատչելի ֆինանսական ակտիվների (բացառությամբ կապիտալի գործիքներում ներդրումների) հաշվեկշռային և իրական արժեքները համապատասխանում են իրար:
Ներդրումները կապիտալի գործիքներում ՀՀ-ում չեն գնանշվում որևէ բորսայում և ունեն սահմանափակ շուկա: Այդ գործիքների իրական արժեքը ճշգրտորեն որոշելու համար բացակայում են որոշակի ընդունելի սկզբունքներ ու մեթոդներ, և հետևաբար այդ արժեքները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ հանած արժեզրկման գծով պահուստի գումարը:

Ծանոթագրություն 17.1 «Հետզման պայմանագրերով գրավարկված արժեթղթեր»

Հազ դրամ

	30.06.2013		31.12.2012	
	Ակտիվ	Պարտավորություն	Ակտիվ	Պարտավորություն
Գրավարկված արժեթղթեր ՀՀ ԿԲ-ում	5,618,178	5,418,522	4,037,132	4,255,724
ԸՆդամներ գրավարկված արժեթղթեր (ծանոթ. 17.1)	5,618,178	5,418,522	4,037,132	4,255,724

Ծանոթագրություն 18. «Մինչև մարման ժամկետը պահվող ներդրումներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 19. «Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում»

Հազ դրամ

Վերահսկվող միավորներում ներդրումների շարժը	Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում
Մնացորդը ժամանակաշրջանի սկզբում	262,160
Ավելացում	
Օտարում (վաճառք)	
Ատոցիացված կազմակերպությունների գործունեությունից եկամուտ/(վնաս)	2,563
Այլ համապարփակ եկամուտ/(վնաս)	(318)
Մնացորդը ժամանակաշրջանի վերջում	264,405

Հազ դրամ

Վերահսկվող միավորներում ներդրումներ	30.06.2013	31.12.2012
Ատոցիացված կազմակերպություններում ներդրումներ	264,405	262,160
Համատեղ վերահսկվող միավորներում ներդրումներ		
Ռուստր բանկերում ներդրումներ		
Այլ ռուստր բանկերում ներդրումներ		
Նախաբաժիններ		
ԸՆդամներ	264,405	262,160

Հազ դրամ

Վերահսկվող անձանց կապիտալում իրականացված ներդրումները	Հիմնական գործունեությունը	Գրանցման երկիրը	Ներդրման ամսաթիվը	Ներդրումը (հազ. դրամ)	Բաժնեմասը %
ԱԻԼ ԻՆՇՈՒՐԱՍԿ	Ապահովագրական	ՀՀ	22/02/2000	264,405	20.0
ԸՆդամներ				264,405	

Ծանոթագրություն 20. «Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ»

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	Հոդ.չենքեր	Համակ. և կապի միջոցներ	Փոխադրամիջոցներ	Այլ հիմն.միջոցներ	Հիմն.միջ.գծով կապ.ներդ.	Վարձակ.հիմն.միջ.գծով կապ. ներդ.	Ընդամենը
Այլգնական արժեք							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	2,918,502	1,549,326	372,543	997,447	84,553	153,686	6,076,057
Ավելացում		192,677	42,896	136,689	98,062	1,063	471,387
Օտարում		(2,135)	(62,037)				(64,172)
Արժեզրկում	-	-	-	-	-	-	-
Վերախմբավորում	93,073	(350)		350	(93,073)		-
Դուրսգրում		(58,797)		(17,059)			(75,856)
Վերագնահատում	-	-	-	-	-	-	-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	3,011,575	1,680,721	353,402	1,117,427	89,542	154,749	6,407,416
Ավելացում		98,877	11,495	76,329	80,660	5,101	272,462
Օտարում			(20,720)				(20,720)
Վերախմբավորում							-
Դուրսգրում				(19,194)			(19,194)
Վերագնահատում*							-
Արժեզրկում	-	-	-	-	-	-	-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,011,575	1,779,598	344,177	1,174,562	170,202	159,850	6,639,964
Կուտակված մաշվածություն							
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	1,110,685	975,735	172,005	608,361		21,881	2,888,667
Ավելացում	159,084	230,022	63,602	131,987		5,949	590,644
Այդ բվում` 01.04.2012- 30.06.2012	39,485	59,102	15,405	33,337		3,632	150,961
Օտարում		(1,516)	(62,037)				(63,553)
Դուրսգրում		(58,797)		(17,059)			(75,856)
Արժեզրկում							-
Վերախմբավորում		(235)		235			-
Վերագնահատում							-
Մնացորդը նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	1,269,769	1,145,209	173,570	723,524	-	27,830	3,339,902
Ավելացում	20,027	52,346	14,650	31,581		5,995	124,599
Այդ բվում` 01.04.2013 - 30.06.2013	10,069	28,381	7,470	16,165		2,100	64,185
Օտարում			(20,720)				(20,720)
Դուրսգրում				(19,192)			(19,192)
Վերախմբավորում							-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում							-
Արժեզրկում							-
Մնացորդը հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,289,796	1,197,555	167,500	735,913	-	33,825	3,424,589
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք							
հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,721,779	582,043	176,677	438,649	170,202	126,025	3,215,375
նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	1,741,806	535,512	179,832	393,903	89,542	126,919	3,067,514

Ոչ նյութական ակտիվներ

Հազ դրամ

Հոդվածի անվանումը	Համակարգչային ծրագրեր	Լիցենզիաներ և վստահագրեր	Հեղինակային իրավունքներ	Այլ ոչ նյութական ակտիվներ	Ոչ նյութական ակտիվ գծով նախատա	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք						
Մնացորդոց նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	22,079	116,268	50	14,357	-	152,754
Ավելացում		6,197	-		-	6,197
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեզրկում	-	-	-	-	-	-
Վերախմբավորում						-
Վերագնահատում	-	-	-	-	-	-
Մնացորդոց նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	22,079	122,465	50	14,357	-	158,951
Ավելացում	-				-	-
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Վերագնահատում						-
Արժեզրկում	-	-	-	-	-	-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում	-	-	-	-	-	-
Մնացորդոց հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	22,079	122,465	50	14,357	-	158,951
Կուտակված մաշվածություն						
Մնացորդոց նախորդ ժամանակաշրջանի սկզբում	17,658	23,176	15	3,372	-	44,221
Ավելացում	1,026	11,720	4	1,306		14,056
Այդ բվում` 01.04.2012- 30.06.2012	255	2,889	1	325		3,470
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Արժեզրկում						-
Վերագնահատում						-
Վերախմբավորում						-
Մնացորդոց նախորդ ժամանակաշրջանի վերջում	18,684	34,896	19	4,678	-	58,277
Ավելացում	508	5,626	3	602		6,739
Այդ բվում` 01.04.2013 - 30.06.2013	255	2,829	1	298		3,383
Օտարում						-
Դուրսգրում						-
Վերագնահատումից մաշվածության ճշգրտում						-
Արժեզրկում						-
Մնացորդոց հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	19,192	40,522	22	5,280	-	65,016
Ջուտ հաշվեկշռային արժեք						
Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	2,887	81,943	28	9,077	-	93,935
Նախորդ հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջում	3,395	87,569	31	9,679	-	100,674

30.06.2013թ. դրությամբ 67300 հազ. դրամ ընդհանուր գումարով շահագործումից դուրս հիմնական միջոցներ համընկել են շահագործման:

30.06.2013թ. դրությամբ բանկն ունի ներստեղծված ոչ նյութական ակտիվ` նոր «Գործառնական օր» ծրագիր, սկզբնական արժեքը` 750 հազ.դրամ անորտիզացիան 506 հազ.դրամ, մնացորդային արժեքը 244 հազ.դրամ:

30.06.2013թ. դրությամբ հիմնական միջոցների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների արժեքը կազմում է 1166465 հազար դրամ (31.12.2012թ` 1258342 հազար դրամ):

Ծանոթագրություն 21. «Այլ ակտիվներ»

Հազ դրամ

Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գումարներ	30.06.2013	31.12.2012
Այլ գործառնություններից ստացվելիք գումարներ	55,690	48,718
Ընդամենը	55,690	48,718
Բանկային գործառնությունների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(558)	(487)
Բանկային գործառնությունների գծով ստացվելիք գուտ գումարներ	55,132	48,231
Դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	30.06.2013	31.12.2012
Դեբիտորական պարտքեր բյուջեի գծով	928	1,058
Դեբիտորական պարտքեր մատակարարների գծով		
Կանխավճարներ աշխատակիցներին		2,549
Կանխավճարներ մատակարարներին	99,948	110,853
Կանխավճարներ բյուջեի և պարտադիր սոցիալական ապահովագրության վճարների գծով	16	17
Այլ դեբիտորական պարտքեր և կանխավճարներ	7,338	
Ընդամենը	108,230	114,477
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,102)	(1,324)
Ընդամենը	107,128	113,153
Այլ ակտիվներ		
Պահեստ	245,532	236,067
Բռնագանձված գրավ և վաճառքի համար պահվող ակտիվներ		
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	59,209	60,072
Այլ ակտիվներ	23,589	17,499
Այլ ակտիվների գծով հնարավոր կորուստների պահուստ (ծանոթ. 7)	(1,422)	(6,382)
Ընդամենը	326,908	307,256
Ընդամենը այլ ակտիվներ	489,168	468,640

Ծանոթագրություն 22. «Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազ դրամ

Ընթացիկ հաշիվներ	30.06.2013	31.12.2012
ՀՀ բանկերի	79,171	126,948
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկերի		
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկերի	4,702	2,976
Հաշվեգրված տոկոսներ	37	38
Ընդամենը	83,910	129,962
Միջբանկային վարկեր և ավանդներ, այլ		
ՀՀ կենտրոնական բանկ		
վարկեր	2,755,142	2,479,337
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	5,000,000	2,845,292
այլ		
ՀՀ բանկեր		
վարկեր և ավանդներ	1,229,700	
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր		1,006,344
այլ		
BBB-(Baa3) և բարձր վարկանիշ ունեցող բանկեր		
վարկեր և ավանդներ	368,910	
այլ	1,303	527
BBB-(Baa3)-ից ցածր վարկանիշ ունեցող և վարկանիշ չունեցող բանկեր		
վարկեր և ավանդներ		
այլ	18,125	38,087
Հաշվեգրված տոկոսներ	67,603	58,934
Ընդամենը	9,440,783	6,428,521
Ֆինանսական կազմակերպություններ		
ընթացիկ հաշիվներ	1,685,936	354,021
վարկեր և ավանդներ	8,007,646	9,168,235
ռեպո (հետգնման) պայմանագրեր	407,353	400,315
այլ	239,358	133,224
Հաշվեգրված տոկոսներ	84,906	105,048
Ընդամենը	10,425,199	10,160,843
Ընդամենը պահանջներ բանկերի և միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	19,949,892	16,719,326

Ներկայացնում ենք ՀՀ կենտրոնական բանկից ստացված վարկերում ներառված միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից տարբեր ծրագրերի շրջանակներում իրականացվող վարկավորման գումարները և դրանց գծով հաշվեգրված տոկոսների գումարները:

Հազ դրամ

Ծրագիր	30.06.2013		31.12.2012	
	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս	Վարկավորման գումար	Հաշվեգրված տոկոս
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի «Հիմնադրամի վարկավորման» ծրագիր	169,375	549	184,837	637
ԳՀՀ /Գերմանահայկական հիմնադրամի միկրո և փոքր բիզնեսի զարգացման ծրագիր	2,100,000	38,659	1,800,000	38,186
ԳՀՀ "Վերականգնվող էներգիայի Զարգացում" ծրագիր	191,267	5,015	200,000	5,519
ԳՀՀ "Ֆինանսական միջոցների հասանելիությունը ՓՄՁ-ների համար" ծրագիր	294,500	10,988	294,500	11,170
Ընդամենը	2,755,142	55,211	2,479,337	55,512

Ծանոթագրություն 23. «Պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ»

Հազ դրամ

ՀՀ Կառավարության և տեղական ինքնակառավարման մարմինների նկատմամբ	30.06.2013	31.12.2012
Վարկեր	946,207	1,002,784
Այլ	5,270	3,215
Հաշվարկված տոկոսներ	17,771	18,157
Ընդամենը	969,248	1,024,156

ՀՀ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30.06.2013	31.12.2012
Ընթացիկ հաշիվներ	9,058,831	9,225,482
Ժամկետային ավանդներ	3,800,671	3,257,982
Ռեսպո (հետգնման) պայմանագրեր		
Այլ	55,046	8,515
Հաշվարկված տոկոսներ	35,533	34,673
Ընդամենը	12,950,081	12,526,652

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց, հիմնարկների նկատմամբ	30.06.2013	31.12.2012
Ընթացիկ հաշիվներ	414,303	5,512
Այլ		
Ընդամենը	414,303	5,512

ՀՀ ռեզիդենտ անհատ ձեռնարկատերերի նկատմամբ	30.06.2013	31.12.2012
Ընթացիկ հաշիվներ	143,292	120,549
Ժամկետային ավանդներ	6,535	7,524
Այլ		
Հաշվարկված տոկոսներ	7	13
Ընդամենը	149,834	128,073

ՀՀ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30.06.2013	31.12.2012
Ընթացիկ հաշիվներ	8,160,830	8,913,623
Ժամկետային ավանդներ	15,841,133	13,646,411
Այլ	277,188	286,596
Հաշվարկված տոկոսներ	110,542	91,094
Ընդամենը	24,389,693	22,937,724

Ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձանց նկատմամբ	30.06.2013	31.12.2012
Ընթացիկ հաշիվներ	317,780	480,530
Ժամկետային ավանդներ	138,420	143,776
Այլ	14,867	17,752
Հաշվարկված տոկոսներ	836	679
Ընդամենը	471,903	642,737
Ընդամենը պարտավորությունների հաճախորդների նկատմամբ	39,345,062	37,264,854

30.06.13թ. դրությամբ պարտավորությունների ապահովման միջոց հանդիսացող դրամական միջոցներ 2,016.418 հազ. ՀՀ դրամ
 30.06.13թ. դատարանի որոշմամբ և հարկային մարմինների կողմից սառեցված գումար 112.768 հազ. դրամ:

Ծանոթագրություն 24. «Բանկի կողմից թողարկված ավանդային սերտիֆիկատներ»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 25. «Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություններ»

Հազ դրամ

Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն	30.06.2013	31.12.2012
Առևտրային նպատակներով պահվող ածանցյալ գործիքներ`		
Առևտրային նպատակներով պահվող պարտավորություն		
Սվոփ	11,481	8,012
Ընդամենը	11,481	8,012

Ծանոթագրություն 26. «Վճարվելիք գումարներ»

Հազ դրամ

Վճարվելիք գումարներ	30.06.2013	31.12.2012
Շահաբաժիններ	39,521	45,140
Ավանդների ապահովագրության գծով	12,095	11,031
Ընդամենը	51,616	56,171

Ծանոթագրություն 27. «Այլ պարտավորություններ»

Հազ դրամ

Այլ պարտավորություններ	30.06.2013	31.12.2012
Ոչ ռեզիդենտի շահութահարկի գծով	1,495	5,113
ԱԱՀ-ի գծով	2,392	15,547
Այլ հարկերի ու տուրքերի գծով	73,290	34,649
Սոցիալական ապահովագրության վճարումների գծով		24,531
Պարտավորություններ աշխատակիցների նկատմամբ աշխատավարձի գծով	264,027	223,202
Կրեդիտորական պարտքեր մատակարարների նկատմամբ	41,980	27,246
Կրեդիտորական պարտքեր կանոնադրական կապիտալի համալրման գծով		
Այլ պարտավորություններ	31,928	24,634
Մնացորդ ժամանակաշրջանի վերջում	415,112	354,922

Ծանոթագրություն 28. «Կանոնադրական կապիտալ»

Բանկի գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում է 2,333,338 հազ. դրամ, այն ներառում է 933,335 հատ սովորական բաժնետոմս 2500 դրամ անվանական արժեքով:

Բանկի կողմից հետ գնված սեփական բաժնետոմսեր առկա չեն: Հաշվետու ժամանակաշրջանում կանոնադրական կապիտալի ավելացում, կանոնադրական կապիտալի նվազում կապված հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի հաշվին չեն կատարվել:

Հաշվետու եռամսյակում վճարվել են 2.613 հազ. ՀՀ դրամ շահաբաժիններ:

Ներկայացնում ենք հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ նշանակվից մասնակիցների վերաբերյալ տեղեկություններ.

Հազ դրամ

Նշանակվից մասնակցի անունը/անվանումը	Բանկում ունեցած մասնակցության գումարը	Բանկում ունեցած մասնակցության չափը տոկոսային հարաբերությամբ	Մասնակցի գործունեության տեսակը (իրավաբանական անձանց համար)
Սուբիայան Սարիբեկ Ալբերտի	527,573	22.6	
Սուբիայան իսաչատուր Ալբերտի	455,413	19.5	
Սուբիայան Ռոբերտ Ալբերտի	240,930	10.3	
Սուբիայան Էրուարդ Ալբերտի	49,040	2.1	
ՎՁԵԲ	583,338	25	Ֆինանսական

Ծանոթագրություն 29. «Սեփական կապիտալի այլ տարրեր»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 30. «Պահուստներ, պայմանական դեպքեր և պոտենցիալ պարտավորություններ»

Բանկի իրավական պարտավորությունները 30.06.2013թ. դրությամբ առկա չեն այնպիսի իրավական պարտավորություններ, որոնց գծով բանկը իրականացրել է պահուստավորում: Բանկը իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում:

Բանկի հարկային պարտավորությունները 30.06.2013թ. դրությամբ բանկն ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները և իր հարկային պարտավորությունների գծով լրացուցիչ պահուստավորումների անհարժեշտություն չկա:

Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածների գծով բանկի պայմանական պարտավորությունները

Հազ դրամ

	30.06.2013	31.12.2012
Զօգտագործված վարկային գծեր	1,834,659	1,809,202
Տրամադրված երաշխիքներ	525,100	422,948
Տրամադրված ակրեդիտիվներ		39,787
Նշված հոդվածների գծով պահուստ (ծանոթ. 7)		

Պարտավորություններ գործառնական վարձակալության գծով

Հազ դրամ

Նվազագույն վարձավճարների կառուցվածքը	Արտարժույթին համարժեք դրամով վճարման ենթակա գումարներ	ՀՀ դրամով վճարման ենթակա գումարներ
Մինչև 1 տարի		153,518
1-5 տարի		544,953
5 տարուց ավելի		18,286
ԸՆդամներ		716,757

Ծանոթագրություն 31. «Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ»

Ներկայացվող ժանդարմության առումով բանկի հետ կապված անձինք են համարվում Բանկի ղեկավարները, բանկի բաժնետերերը և «Բանկերի և բանկային գործունեության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով նրանց հետ կապված անձինք:

Բանկի ղեկավարներ են համարվում բանկի խորհրդի նախագահը, նրա տեղակալը և խորհրդի անդամները, գործադիր տնօրենը, նրա տեղակալները, գլխավոր հաշվապահը, նրա տեղակալը, ներքին աուդիտի ղեկավարը, նրա անդամները, բանկի տնօրինության անդամները, ինչպես նաև բանկի տարածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները և կառուցվածքային ստորաբաժանումների ղեկավարները՝ բանկի ղեկավարամենտի, վարչության, բաժնի պետները:

Բանկի հետ կապակցված կողմերի հետ գործարքները իրականացվել են շուկայում գործող պայմաններից և տոկոսադրույքներից ելնելով:

Հազ դրամ

Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	30.06.2013	31.12.2012
Սկզբնական մնացորդ	970,726	973,632
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր և փոխառություններ	505,428	826,356
բանկի բաժնետեր	47,668	80,755
բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	370,494	577,349
բանկի ղեկավար	84,393	161,858
ղեկավարի հետ կապված անձ	2,873	6,394
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր և փոխառություններ	372,834	829,262
բանկի բաժնետեր	33,026	64,909
բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	265,203	454,470
բանկի ղեկավար	71,393	287,810
ղեկավարի հետ կապված անձ	3,213	22,073
Վերջնական մնացորդ *	1,103,319	970,726

Հազ դրամ

Հողված	30.06.2013	30.06.2012
Տոկոսային եկամուտներ	72,944	64,911

Հազ դրամ

Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	ցպահանջ	ժամկետային
Մնացորդը 31.12.2012	225,526	551,150
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2013թ-ի 1-ին կիսամյակ/ ընթացքում ստացված գումարներ այդ թվում	2,319,785	1,080,795
բանկի բաժնետեր	253,691	81,668
բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	1,020,673	208,149
բանկի ղեկավար	929,521	690,625
ղեկավարի հետ կապված անձ	115,900	100,354
Հաշվետու ժամանակաշրջանի /2013թ-ի 1-ին կիսամյակ/ ընթացքում վճարված գումարներ այդ թվում	2,335,901	4,367
բանկի բաժնետեր	297,728	69,923
բաժնետիրոջ հետ կապված անձ	1,014,499	-
բանկի ղեկավար	902,146	(141,747)
ղեկավարի հետ կապված անձ	121,528	76,191
Փախարժեքային տարբերություն (+/-)	1,407	14,756
Մնացորդը 30.06.2013	210,816	1,642,334
Տոկոսային ծախս 2013թ-ի 1-ին կիսամյակի կտրվածքով	1,912	48,727

Հազ դրամ

Բանկի ղեկավարությանը վճարված աշխատավարձ և դրան հավասարեցված վճարներ	30.06.2013	30.06.2012
Բանկի խորհրդին	48,265	36,315
աշխատավարձ	48,265	36,315
պարգևատրում	-	-
Բանկի գործադիր մարմնին	66,462	53,434
աշխատավարձ	66,462	53,334
պարգևատրում	-	100
Բանկի ներքին աուդիտին	32,390	46,901
աշխատավարձ	32,190	46,901
պարգևատրում	200	-
Ընդամենը	147,117	136,650

Ծանոթագրություն 32. «Ֆինանսական ռիսկերի վերաբերյալ նվազագույն բացահայտումներ»

1) վարկային ռիսկի բանկի սեփական սահմանումը

Վարկային ռիսկը վարկի, հաշվարկված տոկոսի կամ դրանց մի մասի պայմանագրով սահմանված ժամկետներից ուշացման կամ անվերադարձելիության հնարավոր վտանգն է՝ պայմանավորված վարկառուի ֆինանսական վիճակի վատթարացման, գրավի արժեզրկման և նման այլ պատճառներով, որի արդյունքում բանկը կարող է ֆինանսական կորուստներ կրել:

2) վարկային ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Բանկում մշակվել է վարկային ռիսկի գնահատման և կառավարման մեթոդաբանություն, որը հնարավորություն է տալիս գնահատելու վարկի ռիսկայնությունը՝ հիմնվելով համապատասխան մոդելի հաշվարկների արդյունքների վրա: Ձևազակցելով մաթեմատիկական և տնտեսագիտական հիմնավորումները՝ վարկային ռիսկի գնահատման մոդելն ապահովում է ռիսկի գնահատման համալիր մոտեցում, որի արդյունքում վերոհիշյալ մեթոդաբանությունը նպաստում է վարկի տրամադրման հիմնավորված որոշման կայացմանը՝ որպես էկզոգեն փոփոխականներ կիրառելով նաև էքսպերտային գնահատականները: Փոխառուի վարկունակության մասնական ուսումնասիրության ժամանակ բանկը բացահայտում է պոտենցիալ փոխառուի համապատասխանությունը բանկի վարկային քաղաքականությանը սահմանված ընդհանուր չափանիշներին, որի դրական արդյունքի դեպքում կատարվում է վարկունակության գործոնների մանրամասն վերլուծություն:

3) մոդելների նկարագրությունը (առկաության դեպքում),

Ի հավելում վերոհիշյալ մեթոդաբանության՝ վարկային ռիսկի գնահատման համար բանկում կիրառվում է նաև սթրես թեստերի մեթոդը, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շոկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի վնասների հաշվարկ:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ և յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում է բանկի վնասը: Վարկային ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շոկային սցենարները.

1. դասակարգված վարկերի X%-ի չափով դուրսգրումը,
2. կասկածելի վարկերի Y%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
3. ստանդարտ վարկերի Z%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
4. արտարժույթով ստանդարտ վարկերի U%-ի դասակարգումը հսկվող վարկերի,
5. խոշոր վարկառուի սննկացման հետևանքով վարկի անհուսալի դառնալու սցենար,
6. ընդհանուր վարկերի K%-ի դասակարգումը անհուսալի վարկերի,
7. հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորությունների և հետհաշվեկշռային անավարտ ժամկետային գործառնությունների L%-ի չափով վերափոխումը հաշվեկշռային հոդվածների,
8. առաջին (բացառությամբ կասկածելի դասակարգված), երկրորդ, երրորդ և յոթերորդ սցենարների միաժամանակ հանդես գալու սցենար,

որտեղ X, Y, Z, U, K, L-ը սցենարների պարամետրերն են (1-ից 100 թվեր են):

Սթրես թեստերի կիրառման արդյունքում հաշվարկվում են մշակված շոկային իրավիճակների ազդեցությունը Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության Ն1 նորմատիվների վրա, ինչպես նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերը, գնահատվում են նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և չափերը, պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարի չափը:

Հաշվարկվում են հնարավոր տարբեր սցենարների դեպքում (յուրաքանչյուր սցենարի պարամետրի տարբեր արժեքների համար) պահուստաֆոնդ փոխանցման ենթակա հավելյալ գումարները, որոնք օգտագործվում են նախորդ ժամանակահատվածների տվյալների հիման վրա մշակված հավանական սցենարների վերլուծման նպատակով: Առավել հավանական սցենարների վերլուծության միջոցով գնահատվում է վարկային պորտֆելի ռիսկայնությունը և իրականացվում են ռիսկի նվազագույն մակարդակի ապահովման ուղղված միջոցառումներ: Բանկի ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափի և համարժեքության նորմատիվների վրա դասակարգված, կասկածելի, ստանդարտ և ընդհանուր վարկերի որոշակի տոկոսի դուրսգրման սցենարների ազդեցության վերլուծությունում ներառված է նաև նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի որոշումը, որը հնարավորություն է տալիս գնահատել տվյալ օրվա դրությամբ նորմատիվների խախտման հավանականությունը (ռիսկը):

4) վարկային ռիսկի թուլատրելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի քանակական վերլուծություն և ռիսկի քանակական գնահատական.

Բանկը, իր վարկային պորտֆելը կառուցելիս, հաշվառում և վիճակագրություն է տանում վարկերի առանձին տեսակների կենտրոնացումների վերաբերյալ.

- ✓ ըստ տնտեսության ճյուղի,
- ✓ ըստ տարածաշրջանի,
- ✓ ըստ մեկ փոխառուի և նրա հետ փոխկապակցված անձանց,
- ✓ ըստ վարկերի ժամկետների,
- ✓ ըստ գրավների և այլն:

5) վարկային ռիսկի կարգավորումը՝ վարկային ազդեցության նվազման կամ չեզոքացման ուղղությամբ աշխատանքները:

Բանկի որդեգրած վարկային քաղաքականությունը նպատակ է հետապնդում առավելագույնի հասցնել ներգրավված միջոցների, որպես վարկ տեղաբաշխման արդյունավետությունը՝ ապահովելով համապատասխան իրացվելիություն և ռիսկի դիվերսիֆիկացիա անհրաժեշտ եկամտաբերության պայմաններում:

Բանկի վարկային ռիսկի կառավարումն իրականացվում է գործընթացը կարգավորող կանոնակարգերի և կարգերի միջոցով, որոնք սահմանում են վարկառուին ներկայացվող պահանջները, վերջինիս վարկունակությունը գնահատող համապատասխան չափանիշները, վարկի ապահովվածության գնահատումը, գրավի իրացվելիության վերլուծությունը, խոշոր վարկերի տրամադրման սահմանափակումը, արտաքին միջավայրի փոփոխությունների կանխատեսումը, վարկային մոնիտորինգը, հսկողությունը, վերահսկումը և այլն:

ՏՅՁԿ* - Տնտեսական համագործակցության և զարգացման կազմակերպություն

		31.03.2013				Հազ դրամ
<i>Հոդվածի անվանումը</i>	<i>ՀՀ</i>	<i>ԱՊՀ երկրներ</i>	<i>ՏՅՁԿ* երկրներ</i>	<i>Ոչ ՏՅՁԿ երկրներ</i>	<i>Ընդամենը</i>	
Ակտիվներ						
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	15,065,555					15,065,555
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	3,686,433	1,139,920	2,199,504	356,478		7,382,335
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշարձաններ	17,679					17,679
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ	20,378		110			20,488
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	37,020,829					37,020,829
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	537,220		1,715			538,935
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	264,405					264,405
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	5,618,178					5,618,178
Այլ ակտիվներ	55,154					55,154
Ընդամենը ակտիվներ	62,285,831	1,139,920	2,201,329	356,478		65,983,558
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	23,597,661					23,597,661
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	13,204,834	2,706	6,736,313	6,039		19,949,892
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	38,543,537	249,605	104,565	447,355		39,345,062
Ընդամենը պարտավորություններ	51,748,371	252,311	6,840,878	453,394		59,294,954
Զուտ դիրք	10,537,460	887,609	(4,639,549)	(96,916)		6,688,604

		31.12.2012				Հազ դրամ
<i>Հոդվածի անվանումը</i>	<i>ՀՀ</i>	<i>ԱՊՀ երկրներ</i>	<i>ՏՅՁԿ* երկրներ</i>	<i>Ոչ ՏՅՁԿ երկրներ</i>	<i>Ընդամենը</i>	
Ակտիվներ						
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	12,540,847					12,540,847
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	4,366,293	1,374,038	2,978,732	321,701		9,040,764
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշարձաններ	57,002					57,002
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ	20,030					20,030
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	33,378,693			627		33,379,320
Վաճառքի համար մատչելի արժեթղթեր	862,940		1,818			864,758
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	262,160					262,160
Հետգնման պայմանագրերով գրավադրված արժեթղթեր	4,037,132					4,037,132
Այլ ակտիվներ	65,065					65,065
Ընդամենը ակտիվներ	55,590,162	1,374,038	2,980,550	322,328		60,267,078
Վարկային ռիսկ պարունակող հետհաշվեկշռային հոդվածներ	2,232,150					2,232,150
Պարտավորություններ						
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	8,498,490	37,451	8,178,709	4,676		16,719,326
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	36,616,607	395,955	159,833	92,459		37,264,854
Ընդամենը պարտավորություններ	45,115,097	433,406	8,338,542	97,135		53,984,180
Զուտ դիրք	10,475,065	940,632	(5,357,992)	225,193		6,282,898

ՀՀ տարածքում տեղաբաշխված վարկերը ըստ ՀՀ մարզերի տեղաբաշխվածության.

ՀՀ մարզեր	Հազ դրամ	
	30.06.2013	31.12.2012
Երևան	26,622,431	23,607,085
Արարատ	526,225	613,311
Արմավիր	1,127,560	1,000,316
Կոտայք	1,819,525	1,514,148
Շիրակ	1,117,957	927,808
Լոռի	1,081,123	1,000,663
Արագածոտն	2,748,303	2,662,284
Սյունիք	828,971	868,477
Տավուշ	398,743	432,118
Գեղարքունիք	251,832	195,124
Վայոց Ձոր	376,002	431,626
Արցախ	122,159	126,361
Ընդամենը	37,020,829	33,379,320

Վարկային պորտֆելի վերլուծությունը ըստ տարածաշրջանների և ռիսկայնության

30.06.2013

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Չաշխատող ակտիվներ			
		Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	36,717,682	110,876	144,655	47,616	3,281,710
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					401
Ռուսաստան					401
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					
				-	
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին					
5. Ընդամենը	36,717,682	110,876	144,655	47,616	3,282,111

31.12.2012

Հազ դրամ

Ակտիվներ	Աշխատող ակտիվներ Ստանդարտ/ Ոչ ռիսկային	Չաշխատող ակտիվներ			
		Հսկվող/ Ռիսկային	Ոչ ստանդարտ/Միջին ռիսկային	Կասկածելի/ Բարձր ռիսկային	Անհուսալի
Վարկեր, այդ թվում՝					
1. ՀՀ ռեզիդենտներին	33,159,296	10,202	159,730	49,466	3,275,260
2. ԱՊՀ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					401
Ռուսաստան					401
3. ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին (ըստ երկրների)					
4. Ոչ ՏՀԶԿ երկրների ռեզիդենտներին	626			-	
Վրաստան	626				
5. Ընդամենը	33,159,922	10,202	159,730	49,466	3,275,661

1-2) Վարկային պորտֆելի ապահովածության արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով բանկում վարկերը տրամադրվում են գրավի գնահատված արժեքի առավելագույնը 70%-80%-ի չափով և վարկի գծով հետագա մարումների դեպքում վարկ/գրավ հարաբերակցության գործակիցը նվազում է: Գրավադրվող գույքերի գնահատումը կատարվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից ԶԶ դրամով, վարկերը տրամադրվում են նաև արտարժույթով: Փոխարժեքային տատանումների և ժամկետանց վարկերի պարագայում կուտակված տույժերի հաշվին վարկառուի պարտավորությունների աճի հետևանքով գրավի արժեքի անբավարարության դեպքում բանկի ռիսկերը նվազացնում է այն, որ համաձայն վարկային պայմանագրերի բանկը իրավունք ունի բավարարել իր վարկային պահանջը վարկառուի բանկային հաշվում առկա դրամական միջոցների հաշվին, որից հետո պահանջել վարկային պարտքի բռնագանձում դատական կարգով:

Չարկ է նշել, որ վարկային պորտֆելում չապահովված վարկերը (առանց պահուստների) 30.06.2013թ-ի դրությամբ չեն գերազանցում վարկային պորտֆելի 10.2%-ը: Չապահովված վարկերի գերակշիռ մասը կազմում են «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում հաշիվների ակտիվ շարժ ունեցող հաճախորդներին տրամադրված վարկերը, որոնք ունեն կայուն դրամական հոսքեր: Մեծ տեսակարար կշիռ են կազմում նաև պլաստիկ քարտերի համար սահմանված վարկային գծերը: Այս վարկերի գծով ռիսկը փոքր է, քանի որ փոքր է մեկ հաճախորդին տրամադրվող վարկային գծերի սահմանաչափը, վարկառուները ապահովված են աշխատանքով, առանձին դեպքերում առկա են հեղինակավոր կազմակերպությունների երաշխավորություններ:

3) Վարկային ներդրումները 30.06.2013թ-ի դրությամբ առանց պահուստների կազմել են 37.834.206 հազ. դրամ: Չաշխատող դասակարգված վարկերի ծավալը 30.06.2013թ-ի դրությամբ կազմել է 417,404 հազ. դրամ: Վարկային պորտֆելում հսկվող, ոչ ստանդարտ և կասկածելի վարկերի տեսակարար կշիռները կազմել են համապատասխանաբար 0.33; 0.49 և 0.29 տոկոս:

4) Վարկային պորտֆելի պահուստավորումը համապատասխանում է ՀՀՄՍ-ների պահանջներին:

5) 2013թ. 2-րդ եռամսյակում կնքված ռեպո գործարքների ծավալը (բացառությամբ երկարաձգումների) կազմել է 59.674.546 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 12.780.315 հազ. դրամ: Հակադարձ ռեպո գործարքների ծավալը 2013թ.2-րդ եռամսյակում կազմել է 7.847.435 հազ. դրամ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում՝ 11.950.782 հազ. դրամ:

6) «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը իրականացվում է անհրաժեշտ մասնագիտական գիտելիքներով օժտված և աշխատանքային փորձ ունեցող անձնակազմի կողմից: Մասնագետների ընդունելիությունը կատարվում է մրցութային կարգով հատուկ՝ մրցութային հանձնաժողովի կողմից: Մրցութների մասին հայտարարությունները տեղակայվում են զանգվածային լրատվության միջոցներում և բանկի ինտերնետ կայքում:

7) Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու և առևտրային վարկերի գծով վարկային ռիսկերը նվազեցնելու նպատակով վարկային մասնագետների կողմից իրականացվում է վարկառուի ֆինանսական գործունեության մանրամասն վերլուծություն: Վերլուծության նպատակով վարկի տրամադրման ստորաբաժանումների մասնագետները այցելում են հաճախորդի գործունեության վայր, վերլուծության համար օգտվելով ինչպես առկա հաշվետու փաստաթղթերից, այնպես էլ կազմելով հաշվեկշիռ, եկամուտ-ծախսերի, դրամական հոսքերի, կապիտալի շարժի սեփական տարբերակները:

Բանկի մասնագետի կողմից կազմած հաշվեկշիռը արտացոլում է իրավիճակը վերլուծության պահին՝ իրացվելի ակտիվներ /կանխիկ միջոցներ դրամարկղում, բանկային հաշիվներ, խնայողություններ/, դեբիտորական պարտքեր /ստացվելիք գումարներ, ապրանքներ ճանապարհին, կատարված կանխավճարներ/, ապրանքանյութական պաշարներ /հումք, նյութեր, կիսաֆաբրիկատներ, ապրանքներ, հիմնական միջոցներ /հաճախորդի գործունեության հետ կապված սարքավորումներ, ավտոմեքենաներ, անշարժ գույք և այլ գույք/:

Եկամուտ - ծախսերի հաշվետվությունը կազմվում է հաշվի առնելով հաճախորդի միջին ցուցանիշները՝ իրացում /միջինացված տվյալներ/, ապրանքի կամ ծառայությունների արժեք /հումքի, նյութերի ծախս, ապրանքների ինքնարժեք/, վերադիր ծախսեր /աշխատավարձ, վարձավճար, տրանսպորտային ծախսեր, կոմունալ ծախսեր, հարկեր և այլն/, այլ եկամուտներ, այլ ծախսեր, տրամդրվելիք վարկի և տոկոսների մարումներ:

Վերլուծության ժամանակ հաշվարկվում են հաճախորդի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այնպիսի տնտեսական ցուցանիշներն ու գործակիցները, ինչպիսիք են կապիտալի համարժեքության գործակից, իրացվելիության գործակից, շրջանառելիության գործակից, վերադիր, համախառն մարժա, մաքուր մարժա, իրացման ծավալների թույլատրելի իջեցման սահման, լրացուցիչ հաշվարկվում է նաև վարկի սպասարկման գործակից:

Վարկի գումարը տրամադրվում է միայն վարկառուի ֆինանսական վիճակը նշված ցուցանիշների համար սահմանված բանկի պահանջներին բավարարելու դեպքում, որոնք ամրագրված են վարկավորման գործընթացը սահմանող ներքին իրավական ակտերով:

Վարկավորման գործընթացի արդյունավետությունը բարձրացնելու նպատակով պարբերաբար իրականացվում է տրամադրված վարկերի մոնիտորինգ: Մոնիտորինգը իրականացվում է բանկի հատուկ ստորաբաժանման՝ վարկերի մոնիտորինգի բաժնի կողմից: Վարկերի ընթացիկ մոնիտորինգը անհրաժեշտության դեպքում իրականացվում է վարկային մասնագետների կողմից:

Կիրառվում է մոնիտորինգի երկու տեսակ՝

1. Փաստացի այցելությունների միջոցով մոնիտորինգ:

2. Հեռախոսային մոնիտորինգ:

Մոնիտորինգի ընթացքում բաժնի մասնագետների կողմից պարզաբանվում են հետևյալ խնդիրները՝

2. Տեղեկատվություն վարկառուի շուկայում դիրքի փոփոխության վերաբերյալ (մրցակիցներ, գնային տատանումներ, իրացում և այլն):

3. Ըստ փուլերի տրամադրվող վարկերի, ինչպես նաև գործող վարկերի առկայության դեպքում, նախքան հերթական փուլի կամ նոր վարկի տրամադրումը, իրականացվում է նախնիում տրված վարկի մոնիտորինգ (վերլուծություն):

4. Փոփոխություններ կապված մատակարարների, սպառողների կազմի, հումքի գների հետ:

5. Վարկառուի ֆինանսական վիճակը բնութագրող այլ ցուցանիշներ:

Մոնիտորինգի ընթացքում վարկի ոչ նպատակային օգտագործման կամ վարկառուի կողմից բանկին ոչ ստույգ տեղեկատվություն ներկայացման դեպքերի բացահայտման ժամանակ փուլերով տրամադրվող վարկերի դեպքում կարող է դադարեցվել հետագա վարկավորումը կամ կարող է դադարեցվել վարկային պայմանագրի գործողությունը և իրականացվել վարկի, առևտրային նպատակով տրամադրված վարկային գծի և հաշվարկված տոկոսագումարների վաղաժամկետ մարում՝ հիմք ընդունելով գրավի պայմանագրով վերապահված իրավունքները:

Գրավի գնահատումը իրականացվում է գնահատման թույլտվություն ունեցող մասնագիտացված անկախ գնահատող կազմակերպությունների կողմից: Գույքերի գնահատումը արտացոլում է շուկայում առկա իրավիճակը՝ հաշվի առնելով գույքերի գների կանխատեսումը:

Հաճախորդների հետ կնքվող վարկային և գրավի պայմանագրերում առկա է դրույթ գույքերի պարտադիր ապահովագրության վերաբերյալ:

Դուրս գրված վարկերի հավաքագրումը իրականացվում է վարկավորման և միջոցների ներգրավման վարչության խնդրահարույց վարկերի բաժնի և անվտանգության վարչության կողմից համատեղ:

8) «ՀԱՅԷԿՈՆՈՄԲԱՆԿ» ԲԲԸ-ում վարկավորման գործընթացը ներառում է վարկային ռիսկերը հայտնաբերելու համար համապատասխան բոլոր ազդակները:

Վարկային ռիսկի կառավարումը Բանկում կատարվում է հետևյալ հիմնական ընթացակարգերով՝

1. Վարկավորվող օբյեկտի խելամիտ բացահայտման գործընթաց,
2. Վարկային փաստաթղթերի ստանդարտ փաթեթի հավաքագրում,
3. Վարկերի մոնիտորինգ,
4. Պրոբլեմային վարկերի մարման գործընթաց:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունքում բացահայտվում և գնահատվում է փոխառուի իրավունակությունը, վարկի նպատակը, փոխառուի վարկունակությունը և վարկի մարման աղբյուրները, փոխառուի հետ կապված անձանց գծով առկա ռիսկերի բացահայտում, փոխառուի վարկային պատմությունը, ձեռնարկատիրական գործունեություն ծավալելու փորձառությունը, դիրքը շուկայում, գրավի առարկայի համապատասխանությունը:

Վերոնշյալ գործընթացների արդյունավետության բարձրացմանը նպաստում է նաև այն, որ բանկի կողմից վարկավորվող հաճախորդների գործունեությունը շատ դեպքերում փոխկապակցված է և բանկը հնարավորություն է ունենում ստուգելու հաճախորդի կողմից ներկայացվող տեղեկատվության ճշգրտությունը նրա հետ առնչվող /մատակարար, գնորդ կամ մրցակից հանդիսացող/ հաճախորդի կողմից ներկայացված տեղեկատվության հետ համեմատելու միջոցով:

Վարկային ռիսկի վերլուծության համար կիրառվող քանակական ցուցանիշներ				
Ցուցանիշ	Գումար	Ցուցանիշ	Գումար	Հարաբերություն
31.12.12 թ				
Չաշխատող վարկեր	328,792	հանուր վարկեր	33,379,320	1.0%
30.06.13 թ				
Չաշխատող վարկեր	417,404	հանուր վարկեր	37,020,829	1.1%
31.12.12 թ				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	109,394	նոր կապիտալ	9,454,774	1.2%
30.06.13 թ				
Չաշխատող վարկերի պահուստ	114,256	նոր կապիտալ	9,909,512	1.2%
31.12.12 թ				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	662,477	հանուր վարկեր	33,379,320	2.0%
30.06.13 թ				
Վարկերի գծով պահուստաֆոնդ	813,377	հանուր վարկեր	37,020,829	2.2%
31.12.12 թ				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	662,477	սատող վարկեր	328,792	201.5%
30.06.13 թ				
Հնարավոր կորուստների պահուստ	813,377	սատող վարկեր	417,404	194.9%
31.12.12 թ				
Դուրս գումարներ - Փոխհատուցումներ	100,818	հանուր վարկեր	32,069,806	0%
30.06.13 թ				
Դուրս գումարներ - Փոխհատուցումներ	4,262	հանուր վարկեր	33,965,287	0.0%
31.12.12 թ				
Փոխհատուցումներ	78,404	վարկերից	100,818	77.8%
30.06.13 թ				
Փոխհատուցումներ	45,511	վարկերից	4,262	1067.8%
31.12.12 թ				
Շահույթի ծածկման գործակից = (զուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	4,077,483	Վարկերից զուտ կորուստ	100,818	4044.4%
30.06.13 թ				
Շահույթի ծածկման գործակից = (զուտ գործառնական եկամուտներ + պահուստի ստեղծման ծախսեր)	2,532,404	Վարկերից զուտ կորուստ	4,262	59418.2%
31.12.12 թ				
Վարկային ռիսկով ճշգրտված զուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր-վարկերի գծով	2,993,768	ին ներդրումներ	33,379,320	9.0%
30.06.13 թ				
Վարկային ռիսկով ճշգրտված զուտ տոկոսային մարժա = (տոկոսային եկամուտ-տոկոսային ծախսեր-վարկերի գծով	1,723,759	ին ներդրումներ	37,020,829	4.7%
31.12.12 թ				
Խոշոր փոխառություններ	9,496,036	Կապիտալ	9,454,774	100.4%
30.06.13 թ				
Խոշոր փոխառություններ	10,735,056	Կապիտալ	9,909,512	108.3%

Շուկայական ռիսկ

1) շուկայական ռիսկի քանակի սեփական սահմանումը

Շուկայական ռիսկը արտարժույթային, տոկոսադրույքի և գնային ռիսկն է, որը հետևանք է համապատասխանաբար՝ փոխարժեքի, տոկոսադրույքների և կապիտալի գործիքների գների տատանման:

2) շուկայական ռիսկի չափման և գնահատման մեթոդները

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթային ռիսկի և ռիսկերի կառավարման արդյունավետության գնահատում :

Արտարժույթային ռիսկի գնահատման VAR մոդելի հաշվարկներն իրականացվում են օրական կտրվածքով, որոնց համար հինգ են հանդիսանում արտարժույթների փոխարժեքների նախորդ ժամանակահատվածի տվյալների ժամանակային շարքերը և արտարժույթային դիրքերի վերաբերյալ տվյալները: Որպես առանձին արտարժույթային դիրքի գծով ռիսկի բնութագրիչ դիտվում է առաջիկա մեկ (տաս) օրվա համար փոխարժեքների տատանման հետևանքով վերագնահատման վնասի հնարավոր առավելագույն մեծությունը տրված հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի հաշվարկներն իրականացվել են 99% հուսալիության մակարդակի պայմաններում: Մոդելի շրջանակներում հաշվարկվում է արտարժույթների փոխարժեքների տատանումների կռեյլացիոն մատրիցը, որի հիման վրա իրականացվում է արտարժույթային դիրքերից առաջացող հնարավոր առավելագույն ընդհանուր վնասի (արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի ռիսկի) գնահատում: Դաշվետու եռամսյակի արդյունքներով միջին օրական հնարավոր առավելագույն վնասն (արտարժույթային ռիսկը) ըստ առանձին արտարժույթային դիրքերի և արտարժույթային ակտիվների և պարտավորությունների փաթեթի, 99% հուսալիության պայմաններում կազմել է.

Դաշվետու ժամանակաշրջան	Հազ դրամ										
	USD	GBP	EUR	CHF	CNY	AED	RUB	GEL	XAU	XAG	Ընդամենը
2012թ. II եռ.	545.79	65.26	311.13	317.71	0.00	276.14	475.88	93.06	418.28	0.00	1,090.92
2013թ. II եռ.	905.80	209.47	494.72	172.11	39.17	251.27	2,436.29	72.57	484.01	9.03	2,692.02
աճ/նվազում	360.01	144.21	183.59	-145.60	39.17	-24.87	1,960.41	-20.49	65.74	9.03	1,601.10

Ներկայացվում է բանկի արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների. ըստ ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների.

30.06.2013

Հազ դրամ

	ԳՂ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ	7,618,733	6,060,302	1,386,520	15,065,555
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշադրամներ	443	14,783	2,453	17,679
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	2,068,535	4,369,053	944,747	7,382,335
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական	20,488	-	-	20,488
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	21,871,190	15,149,639	-	37,020,829
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	538,935	-	-	538,935
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական	264,405	-	-	264,405
Հետգնման պայմանագրով գրավադրված արժեթղթեր	5,618,178	-	-	5,618,178
Այլ ակտիվներ	37,585	17,569	-	55,154
Ընդամենը ակտիվներ	38,038,492	25,611,346	2,333,720	65,983,558
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.	12,106,643	7,831,712	11,537	19,949,892
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	20,570,787	18,487,073	287,202	39,345,062
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական	11,481	-	-	11,481
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	68,971	-	-	68,971
Վճարվելիք զուեմադներ	51,616	-	-	51,616
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	26,123	-	-	26,123
Այլ պարտավորություններ	375,320	36,449	1,329	413,098
Ընդամենը պարտավորություններ	33,210,941	26,355,234	300,068	59,866,243
Զուտ դիրք	4,827,551	(743,888)	2,033,652	6,117,315

31.12.2012

Հազ դրամ

	ՀՀ դրամ	I խմբի արտարժույթ*	II խմբի արտարժույթ**	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ՀՀ Կենտրոնական բանկում	7,710,130	4,093,687	737,029	12,540,846
Թանկարժեք մետաղների բանկային ստանդարտացված ձուլակտորներ և հուշարդարաններ	443	56,559		57,002
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմակ. նկատմամբ	2,520,118	5,314,281	1,206,365	9,040,764
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական գործիքներ	20,030			20,030
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	19,501,126	13,878,194		33,379,320
Վաճառքի համար մատչելի ֆին. ակտիվներ	814,758			814,758
Ներդրումներ վերահսկվող անձանց կանոնադրական կապիտալում	349,000			349,000
Հետգնման պայմանագրով գրավադրված արժեթղթեր	4,364,982			4,364,982
Այլ ակտիվներ	31,539	15,680		47,219
Ընդամենը ակտիվներ	35,312,126	23,358,401	1,943,394	60,613,921
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ	10,227,327	8,038,848	10,705	18,276,880
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	19,868,091	17,130,921	265,846	37,264,858
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություն	335,862			335,862
Ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն	13,150			13,150
Վճարվելիք գումարներ	56,171			56,171
Հետաձգված հարկային պարտավորություն	27,321			27,321
Այլ պարտավորություններ	325,277	21,477	5,900	352,654
Ընդամենը պարտավորություններ	30,853,199	25,191,246	282,451	56,326,896
Զուտ դիրք	4,458,927	(1,832,845)	1,660,943	4,287,025

* «I խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ԱՄՆ դոլար, Անգլիական ֆունտ ստեռլինգ, Եվրո, Շվեյցարական ֆրանկ, Ռսկո ստանդարտացված ձուլակտոր և Մետաղական հաշիվ

** «II խմբի արտարժույթի» կազմը հետևյալն է. ՌԴ ռուբլի, Վրացական լարի, Չինական յուան, ՄԱԷ դիրխամ:

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի փոփոխման ռիսկի գնահատում:

Դիսբալանսի վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ բանկի 2013թ. II եռամսյակի միջին կուտակային դիսբալանսը (տոկոսադրույքի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքը) դրական է՝ 809,959.0 հազ. դրամ՝ նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի 503,999.0 հազ. դրամի դիմաց՝ բացարձակ արժեքով աճելով 305,960.0 հազ. դրամով կամ 60.71%-ով, այսինքն՝ բանկը միջին հաշվով 2013թ. II եռամսյակում զգայուն է եղել ըստ ակտիվների: Միջին կուտակային դիսբալանսը 2013թ. II եռամսյակում նախորդ եռամսյակի համեմատ բացարձակ արժեքով նվազել է 269,772.0 հազ. դրամով կամ 24.99%-ով:

Տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների հարաբերակցության միջին գործակիցը 2013թ. II եռամսյակում նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել է 0.5 տոկոսային կետով՝ կազմելով 101.8%՝ 2012թ. II եռամսյակի 101.3% միջին արժեքի դիմաց, այսինքն 2013թ. II եռամսյակում միջին հաշվով տոկոսադրույքի փոփոխության նկատմամբ զգայուն ակտիվները գերազանցել են պարտավորությունները 1.8%-ով:

U Ակտիվների դյուրացիան 2013թ. II եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.673 տարի (2012թ.-ի II եռամսյակի վերջի 0.817 տարվա դիմաց)՝ նվազելով 0.144 տարով կամ 17.63%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.736 տարի) նշված ցուցանիշն նվազել է 0.063 տարով կամ 8.56%-ով:

U Պարտավորությունների դյուրացիան 2013թ. II եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.449 տարի (2012թ.-ի II եռամսյակի վերջի 0.628 տարվա դիմաց)՝ նվազելով 0.179 տարով կամ 28.50%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.474) նշված ցուցանիշն նվազել է 0.025 տարով կամ 5.27%-ով:

U Դյուրացիայի ճեղքվածքը 2013թ. II եռամսյակի վերջի դրությամբ կազմել է 0.267 (2012թ.-ի II եռամսյակի վերջի 0.230-ի դիմաց)՝ աճելով 0.037-ով կամ 16.09%-ով: Նախորդ եռամսյակի վերջի համեմատ (0.309) նշված ցուցանիշը նվազել է 0.042-ով կամ 13.59%-ով:

Հողվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ		6833		13,666		20,499		40,998		54,631		
Ընդամենը	-	6,833	-	13,666	-	20,499	-	40,998	-	54,631	-	-
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների												
- վարկեր		584,347		2,228,505		2,451,172						
Ընդամենը	-	584,347	-	2,228,505	-	2,451,172	-	-	-	-	-	-
Զուտ դիրք	-	(577,514)	-	(2,214,839)	-	(2,430,673)	-	40,998	-	54,631	-	-

31.12.2012

Հողվածի անվանումը	մինչև 1 ամիս		1-ից մինչև 3 ամիս		3-ից մինչև 6 ամիս		6-ից մինչև 1 տարի		1-ից մինչև 5 տարի		5 տարուց ավելի	
	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ	դրամով	արտարժույթ
Տեղաբաշխված միջոցներ												
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ												
Ընդամենը	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.-ների												
- վարկեր		1,155,739		2,699,153		139,153						
Ընդամենը	-	1,155,739	-	2,699,153	-	139,153	0	0	0	0	0	0
Զուտ դիրք	-	(1,155,739)	-	(2,699,153)	-	(139,153)	0	0	0	0	0	0

Ներկայացվում է հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ տոկոսաբեր/տոկոսակիր ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների համար գործող միջին տոկոսադրույքները.

Հողվածի անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ		Նախորդ ժամանակաշրջանի տոկոսադրույքներ	
	դրամ	Արտարժույթ	դրամ	Արտարժույթ
Ակտիվներ				
Մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում	-	-	-	-
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ, այդ	9.85	4.07	9.99	4.83
- միջբանկային վարկեր	8.97	4.07	10.41	4.33
- միջբանկային ռեպո	10.20	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և փոխատվություններ	19.58	15.43	19.69	16.27
Առևտրային նպատակով պահվող և վաճառքի համար	15.29	-	15.53	-
Պարտավորություններ				
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ.	9.13	5.30	9.29	6.12
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ	4.09	5.44	4.00	4.64

Արտարժուքային ռիսկ

Արտարժուքային ռիսկը արտարժույթի փոխարժեքի տատանման հետևանքով վերագնահատումից հնարավոր առավելագույն վնասն է, որը գնահատվում է ինչպես ըստ առանձին արտարժույթների, այնպես էլ բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների ողջ փաթեթի (այսուհետ՝ փաթեթ) համար:

Արտարժուքային ռիսկի չափման և գնահատման համար կիրառվում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված VAR (Value at Risk) մեթոդը (մոդելը), որի միջոցով հաշվարկվում է ինչպես առանձին արտարժույթի տեսակների (արտարժուքային դիրքերի), այնպես էլ ամբողջ փաթեթի համար հնարավոր առավելագույն վնասի չափը (տրված հուսալիությամբ): Համաձայն VAR մեթոդի հնարավոր առավելագույն վնասի չափը հաշվարկվում է արտարժուքային բաց դիրքերի և փոխարժեքների տատանումը բնութագրող ժամանակային շարքերի հիման վրա: Բանկի արտարժույթով ակտիվների և պարտավորությունների համար հաշվարկված մեկօրյա VAR-երի հիման վրա գնահատվում են 10-օրյա VAR-երի արժեքները՝ առանձին արտարժույթների և ընդհանուր փաթեթի համար:

Հնարավոր առավելագույն վնասի հաշվարկը հնարավորություն է տալիս բանկին գնահատել իր արտարժուքային գործունեության արդյունավետությունը՝ հաշվի առնելով կորուստ կրելու ռիսկին ենթարկվածության աստիճանը, կառավարել արտարժուքային դիրքերը՝ ելնելով հնարավոր առավելագույն կորուստների չափից, անհրաժեշտության դեպքում սահմանափակելով արտարժուքային դիրքերի ծավալները:

Բանկի արտարժուքային բաղադրակազմությունը միտված է արտարժուքային դիրքերի արդյունավետ կառավարման ապահովմանը՝ զուգակցելով այն արդարացված ռիսկի մակարդակի հետ, իսկ նորմատիվների հաշվարկման ժամանակ հաշվարկվում է արտարժուքային ռիսկի հաշվարկման ստանդարտ մեթոդաբանության համաձայն :

Տոկոսադրույթի ռիսկ

Տոկոսադրույթի ռիսկը շուկայական տոկոսադրույթների փոփոխման բացասական ազդեցության հնարավորությունն է բանկի զուտ տոկոսային եկամտի կամ կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

Տոկոսադրույթի ռիսկի գնահատումն իրականացվում է «Տոկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների ճեղքվածքի մոդելի» («GAP մոդել») և «Դյուրացիայի մոդելի» կիրառմամբ, որոնք հնարավորություն են տալիս գնահատել տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցությունը բանկի զուտ տոկոսային եկամտի և կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա:

GAP ցուցանիշը (ճեղքվածքը) հաշվարկվում է որպես տոկոսադրույթի փոփոխման նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների տարբերություն: Հաշվարկներն իրականացվում են յուրաքանչյուր ամիս՝ առաջիկա 3 ամիսների ընթացքում զուտ տոկոսային եկամտի վրա տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցության գնահատման համար:

Սույն մոդելի շրջանակներում կատարվում են հետևյալ ենթադրությունները.

- դիտարկվող ժամանակահատվածում ակտիվների և պարտավորությունների կառուցվածքը և ծավալները մնում են անփոփոխ, այսինքն՝ մարված ակտիվները և պարտավորությունները կրկին տեղաբաշխվում և ներգրավվում են, բայց արդեն նոր գործող տոկոսադրույթներով,
- տոկոսադրույթների վերանայումը կատարվում է յուրաքանչյուր ժամանակաշրջանի միջնակետում,
- տարբեր մարման ժամկետայնությամբ բոլոր ակտիվների և պարտավորությունների տոկոսադրույթները փոփոխվում են միևնույն չափով, այսինքն՝ տեղի է ունենում ակտիվների և պարտավորությունների եկամտաբերության կորերի զուգահեռ տեղաշարժ:

Բանկի զգայունությունը տոկոսադրույթի նկատմամբ գնահատվում է «ճեղքվածքի հարաբերակցություն» ցուցանիշի միջոցով (GAP/ASSETS), որը հաշվարկվում է ակտիվների և պարտավորությունների կունուլյատիվ ճեղքվածքը հարաբերելով ակտիվներին:

Դյուրացիայի մոդելի դեպքում գնահատվում է տոկոսադրույթի փոփոխության ազդեցությունը կապիտալի տնտեսական արժեքի վրա հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ:

Այս մոդելի շրջանակներում նախ հաշվարկվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների պորտֆելների դյուրացիաները (միջին կշռված ժամկետայնությունները), այնուհետև, վերջիններիս հիման վրա՝ կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխությունը, որն իրենից ներկայացնում է ակտիվների և պարտավորությունների (ապագա հոսքերի) ներկա արժեքների փոփոխությունների (պայմանավորված տոկոսադրույթի տատանմամբ) տարբերությունը: Կապիտալի տնտեսական արժեքի փոփոխության գնահատման համար հաշվարկվում է դյուրացիայի ճեղքվածքը

, որն արտացոլում է բանկի ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների անհամապատասխանության աստիճանը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների ապագա հոսքերի միջին կշռված ժամկետայնությունների անհամապատասխանությունը: Դյուրացիայի ճեղքվածքի մեծ արժեքը վկայում է տոկոսադրույթների ռիսկի մակարդակի բարձր լինելու մասին: Դյուրացիայի ճեղքվածքի ցածր մակարդակի պահպանումը, այսինքն՝ ակտիվների և պարտավորությունների դյուրացիաների միմյանց մոտ արժեքների ապահովումը, հանգեցնում է տոկոսադրույթի ռիսկի հեջավորման (կապիտալի տնտեսական արժեքի՝ տոկոսադրույթների փոփոխության նկատմամբ կայունության):

Մշտապես ուսումնասիրվում են փոփոխում տոկոսադրույթների տատանումները և դիմամիկան, գնահատվում է դրանց հավանական փոփոխությունների ազդեցությունը բանկի փոփոխում տոկոսադրույթով ակտիվների և պարտավորությունների վրա:

Տոկոսադրույթի ռիսկի նվազեցման նպատակով ապահովվում է տոկոսադրույթի նկատմամբ զգայուն ակտիվների և պարտավորությունների կուտակային ճեղքվածքի (կուտակային դիսբալանսի) և դյուրացիայի ճեղքվածքի պահպանումը ռիսկի ընդունելի սահմաններում: Հաշվի առնելով տոկոսադրույթների փոփոխման ընդհանուր միտվածությունը և կիրառելով մշակված մոդելները՝ միջոցառումներ են ձեռնարկվում ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալային և ժամկետային արդյունավետ հարաբերակցությունների ապահովման ուղղությամբ:

Գնային ռիսկ

Գնային ռիսկը որևէ բորսայում (ներում) ցուցակված, բանկի հաշվեկշռում շուկայական ընթացիկ գներով արտացոլվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով Բանկի կողմից ֆինանսական կորուստներ կրելու վտանգն է՝ պայմանավորված ինչպես տվյալ կապիտալի գործիքի և դրա թողարկողի, այնպես էլ շուկայում շրջանառվող կապիտալի գործիքների շուկայական գների ընդհանուր տատանումների հետ կապված գործոններով (տվյալ կապիտալի գործիքի գծով երկար կամ կարճ դիրքի առկայության պայմաններում):

Գնային ռիսկի հնարավոր նվազագույն մակարդակն ապահովվում է հետևյալ միջոցառումների շրջանակներում.

Վ ֆինանսական շուկայի կառուցվածքային, ծավալային և գնային ցուցանիշների դիմամիկայի, առանձին ֆինանսական գործիքների իրացվելիության վերլուծություն, առկա միտումների բացահայտում,

Վ հնարավոր կորուստների գնահատում,

Վ հեջավորման գործիքների կիրառում,

V ֆինանսական գործիքների գծով լիմիտների (ըստ կապիտալի գործիքներով գործառնության տեսակի, ըստ դիլերի, ըստ թողարկողի, stop-loss) սահմանում,

V կապիտալի գործիքների փաթեթի բազմազանեցում (դիվերսիֆիկացիա)՝ ըստ թողարկողի, տնտեսության ճյուղերի, ժամկետայնության և այլն:

Իրացվելիության ռիսկ

1) իրացվելիության ռիսկի բանկի սեփական սահմանում

Իրացվելիությունը բանկի ստանձնած պարտավորությունների ամբողջությամբ և սահմանված ժամկետներում կատարման հնարավորությունն է:

Իրացվելիության ռիսկը հավանականությունն է, որ բանկն ի վիճակի չի լինի ճիշտ ժամանակին բավարարել իր պարտատերերի պահանջներն առանց լրացուցիչ կորուստներ կրելու, ինչը բացասաբար կազդի բանկի շահույթի և/կամ կապիտալի վրա:

2) իրացվելիության ռիսկի չափման և գնահատման մոդելների նկարագրությունը

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման համար կիրառվում են՝ *սթրես թեստերի մեթոդը*, որը ենթադրում է դիտարկվող տարբեր շուկային սցենարների տեղի ունենալու դեպքում բանկի իրացվելիության նորմատիվների խախտման հնարավորության բացահայտում և դրանց չափերի հաշվարկ և *ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդը*, որը ենթադրում է իրացվելիության ցուցանիշների հաշվարկ, որոնց միջոցով իրականացվում է նաև իրացվելիության կառավարման որակի գնահատում:

Սթրես թեստերը կիրառելիս դիտարկվում են տվյալ ռիսկին վերաբերող մի շարք սցենարներ: Յուրաքանչյուր սցենարի դեպքում համապատասխան մեթոդով հաշվարկվում են բանկի նորմատիվների խախտման չափերը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման նպատակով օգտագործվում են հետևյալ շուկային սցենարները.

1. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
2. Իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջում,
3. բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի ետ պահանջում,
4. Ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների 25%-ի պայմանագրի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների 25%-ի միաժամանակ ետ պահանջում,
5. Ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների X%-ի ժամկետից շուտ և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների Y%-ի ետ պահանջում (ընդ որում դիտարկվում են սցենարի երեք մակարդակ՝ մեղմ, միջին և խիստ, որոնք իրենցից ներկայացնում են ֆիզիկական և իրավաբանական անձանց ժամկետային ավանդների (ժամկետից շուտ) և բոլոր ցպահանջ պարտավորությունների համապատասխանաբար 10, 15 և 20 տոկոսի միաժամանակ ետ պահանջման իրավիճակները):

Բացահայտվում է նշված իրավիճակների հանդես գալու պայմաններում իրացվելիության Ն21 և Ն22 նորմատիվների խախտման հնարավորությունը և հաշվարկվում են դրանց խախտման չափերը: Նորմատիվների խախտման կրիտիկական կետերի հաշվարկումը հնարավորություն է տալիս ստանալ բանկի իրացվելիության ռիսկի հստակ գնահատականներ՝ վերլուծելով ֆիզիկական անձանց ժամկետային ավանդների պայմանագրի ժամկետից շուտ ետ պահանջման և ցպահանջ պարտավորությունների ետ պահանջման ազդեցությունը նորմատիվների վրա և գնահատելով վերջիններիս խախտման հավանականությունը:

Իրացվելիության ռիսկի գնահատման ժամկետայնության ճեղքվածքների մեթոդաբանությունը հնարավորություն է տալիս գնահատել և վերլուծել բանկի իրացվելիության ռիսկը, ինչպես նաև բանկի կողմից վարվող քաղաքականությունը իրացվելիության բավարար մակարդակը պահպանելու համար: Այդ նպատակով բացահայտվում են բանկի ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետայնության ճեղքվածքները, հաշվարկվում են իրացվելիության ցուցանիշները և գնահատվում է բանկի իրացվելիության կառավարման որակը: Իրացվելիության գնահատման սույն մեթոդաբանությունում կատարվում է ակնթարթային, մինչև 90 օր կուտակային և ընդհանուր (մինչև մեկ տարի կուտակային) իրացվելիությունների տարանջատում, ինչպես նաև դիտարկվում են իրացվելիության ցուցանիշների ժամանակային շարքերը բանկի իրացվելիության կառավարման որակի գնահատման համար:

3) իրացվելիության ռիսկի թուլատելի մակարդակի որոշումը՝ ռիսկի բանակական վերլուծություն և ռիսկի բանակական գնահատական

Իրացվելիության ռիսկի գնահատում:

2013թ II եռամսյակի ընթացքում ակնթարթային իրացվելիության ցուցանիշը և ընդհանուր (մինչև 1 տարի կուտակային) իրացվելիության ցուցանիշը աճել են համապատասխանաբար 20.02 և 8.16 տոկոսային կետով, իսկ մինչև 90 օր կուտակային իրացվելիության ցուցանիշը նվազել է 0.38 տոկոսային կետով:

Հայկեռու ժամանակաշրջան										30.06.13 թ		Հազ դրամ	
Գողձածի անվանումը	Չաչխատող		Մարձանը մնացել է							անժամկետ	Ընդամենը		
	ժամկետային	ժամկետանց	Ցպահանց	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի					
Ակտիվների մարձան ժամկետայնության վերաբերյալ													
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում			14,295,555								770,000	15,065,555	
Թանկարժե մետաղների ստանդարտացված ձուլակտորներ			17,679									17,679	
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			2,434,430	4,633,240		297	302				314,067	7,382,336	
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ			20,488									20,488	
Հաձախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	273,168	23,412		7,975,887	5,521,446	4,679,740	16,899,533	1,647,643			-	37,020,829	
Արժեթղթեր, այլ թվում				5,623,907	53,370	-	362,745	17,814			363,682	6,421,518	
- առևտրային նպատակով պահվող												-	
- վաձառքի հաձար մատչելի				5,729	53,370	-	362,745	17,814			363,682	803,340	
- մինչև մարձան ժամկետը պահվող												-	
- ռեպո հաձաձայնագրով վաձառված					5,618,178							5,618,178	
Այլ պահանջներ				55,154								55,154	
Պայմանագրային պահանջներ**												-	
Ընդամենը	273,168	23,412	16,768,152	18,288,188	5,575,113	4,680,042	17,262,278	1,665,457	1,447,749	65,983,559			
Այլ թվում													
I խմբի արտաժույթով	110,400	13,300	8,262,492	5,397,327	3,517,970	2,280,260	5,431,364	499,016		99,216	25,611,345		
II խմբի արտաժույթով			1,635,688	698,035							2,333,723		
Այլ թվում													
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				20,499	20,499	40,998	54,631					136,627	
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով	273,168	23,412	85,245	18,212,535	5,554,614	4,639,044	17,207,647	1,665,457			1,133,682	47,661,122	
Անտոկոս			16,682,907	55,154								17,871,743	
Պարտավորությունների մարձան ժամկետայնության վերաբերյալ													
Պարտավորություններ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			2,433,205	6,941,254	1,973,659	2,931,556	5,233,548	436,169		500	19,949,891		
Պարտավորություններ հաձախորդների նկատմամբ, այլ թվում	-	-	18,403,300	5,704,087	5,268,399	9,073,044	776,143	117,432		2,655	39,345,060		
- ցպահանջ ավանդներ			17,889,974	36,696	5,638	6,676	22,699	-		2,655	17,964,338		
- ժամկետային ավանդներ			5,270	5,667,391	5,262,761	9,066,368	753,444	117,432		-	20,872,666		
- այլ			508,056								508,056		
Առևտրային նպատակով պահվող պարտավորություն				11,481							11,481		
ընթացիկ հարկի զծով պարտավորություն						68,971					68,971		
վճարվելիք գումարներ			51,616								51,616		
Հետաձգված հատկային պարտավորություն						26,123					26,123		
Այլ պարտավորություններ			413,099								413,099		
Հետհաշվեշաշային պայմանական պարտավորություններ				118,153	265,873	771,220	1,186,382	9,838		8,294	2,359,760		
Պայմանագրային պարտավորություններ													
Ընդամենը	-	-	21,301,220	12,656,822	7,242,058	12,099,694	6,009,691	553,601	3,155	59,866,241			
Այլ թվում													
I խմբի արտաժույթով			6,285,661	5,106,783	4,357,574	9,081,064	1,443,636	80,514			26,355,232		
II խմբի արտաժույթով			235,353	25,361	26,005	12,535	814				300,068		
«Խոշոր» պարտավորություններ				6,219,602	940,071	823,419	3,147,523	491,267			11,621,882		
Այլ թվում													
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				2,812,852	2,451,172							5,264,024	
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով			9,783,137	9,832,489	4,790,886	12,099,694	6,009,691	553,601		3,155	43,072,653		
Անտոկոս			11,518,083	11,481	-	-	-	-		-	11,529,564		
Ջուտ իրացվելիության ճեղքվածք	273,168	23,412	(4,533,068)	5,631,366	(1,666,945)	(7,419,652)	11,252,587	1,111,856		1,444,594	6,117,318		
Այլ թվում													
I խմբի արտաժույթով	110,400	13,300	1,976,831	290,544	(839,604)	(6,800,804)	3,987,728	418,502		99,216	(743,887)		
II խմբի արտաժույթով	-	-	1,400,335	672,674	(26,005)	(12,535)	(814)			-	2,033,655		
Փոփոխվող տոկոսադրույթների հաձար	-	-	-	(2,792,353)	(2,430,673)	40,998	54,631			-	(5,127,397)		
Ֆիքսված տոկոսադրույթների հաձար	273,168	23,412	(9,697,892)	8,380,046	763,728	(7,460,650)	11,197,956	1,111,856		(3,155)	4,588,469		
Կուտակային իրացվելիության ճեղքվածք	273,168	296,580	(4,236,488)	1,394,878	(272,067)	(7,691,719)	3,560,868	4,672,724		6,117,318			

Նախորդ հաշվեռու ժամանակաշրջան										31.12.2012		Հազ դրամ	
Գողձածի անվանումը	Չաչխատող		Մարձանը մնացել է							անժամկետ	Ընդամենը		
	ժամկետային	ժամկետանց	Ցպահանց	մինչև 3 ամիս	3-ից մինչև 6 ամիս	6 ամսից մինչև 12 ամիս	1-ից մինչև 5 տարի	5 տարուց ավելի					
Ակտիվների մարձան ժամկետայնության վերաբերյալ													
Կանխիկ և կանխիկին հավասարեցված դրամական միջոցներ, մնացորդներ ՀՀ ԿԲ-ում			11,270,847								1,270,000	12,540,847	
Թանկարժե մետաղների ստանդարտացված ձուլակտորներ			57,002									57,002	
Պահանջներ բանկերի և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			2,451,626	6,269,505		29					319,604	9,040,764	
Առևտրային նպատակով պահվող ֆինանսական ակտիվներ				20,030								20,030	
Հաձախորդներին տրված վարկեր և փոխառություններ	203,814	10,056		7,548,713	5,154,820	4,849,594	14,182,030	1,430,293			-	33,379,320	
Արժեթղթեր, այլ թվում				4,056,678	51,190		22,815	84,781			587,046	361,540	5,164,050
- առևտրային նպատակով պահվող												-	
- վաձառքի հաձար մատչելի				19,546	51,190		22,815	84,781			587,046	361,540	1,126,918

- մինչև մարման ժամկետը պահվող											-
- ռեպո համաձայնագրով վաճառված				4,037,132							4,037,132
Այլ պահանջներ				47,219							47,219
Պայմանագրային պահանջներ**											-
Ընդամենը	203,814	10,056	13,779,475	17,942,145	5,206,039	4,872,409	14,266,811	2,017,339	1,951,144	60,249,232	0
Այդ թվում											
I խմբի արտադրություն	95,754	4,912	5,838,449	6,793,700	2,724,377	2,436,678	5,129,636	407,937	100,769	23,532,212	
II խմբի արտադրություն			1,581,527	350,384		-	-	-	3,981	1,935,892	
Այդ թվում											
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով											-
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով	203,814	10,056	696,494	15,282,281	5,206,013	4,872,409	14,266,811	2,017,339	-	42,555,217	
Անտոկոս		-	13,082,981	2,659,864	26	-	-	-	1,951,144	17,694,015	
Պարտավորությունների մարման ժամկետայնության վերաբերյալ											
Պարտավորություններ ըստ ներքին և այլ ֆին. կազմ. նկատմամբ			2,212,833	4,146,362	1,199,586	2,848,556	5,781,894	529,595	500	16,719,326	
Պարտավորություններ հաճախորդների նկատմամբ, այդ թվում	-	-	18,990,938	7,782,792	4,259,273	5,991,539	122,081	116,885	1,350	37,264,858	
- ցպահանջ ավանդներ			18,520,113	74,073	1,204	27,777			1,350	18,624,517	
- ժամկետային ավանդներ			131,095	7,708,719	4,258,069	5,963,762	122,081	116,885		18,300,611	
- այլ			339,730							339,730	
Արևտրային նպատակով պահվող պարտավորություն				335,862						335,862	
ընթացիկ հարկի գծով պարտավորություն					13,150					13,150	
վճարվելիք գումարներ			56,171							56,171	
Հետաձգված հարկային պարտավորություն					27,321					27,321	
Այլ պարտավորություններ			245,568	107,086						352,654	
Հետհաշվեկշռային պայմանական պարտավորություններ		1,958		169,975	113,222	552,978	1,416,046	9,685	8,072	2,271,936	
Պայմանագրային պարտավորություններ										0	
Ընդամենը	-	-	21,505,510	12,372,102	5,499,330	8,840,095	5,903,975	646,480	1,850	54,769,342	-
Այդ թվում											
I խմբի արտադրություն			7,044,697	5,674,245	3,702,171	5,093,992	1,678,885	79,242		23,273,232	
II խմբի արտադրություն			230,659	32,765	11,821					275,245	
«խոշոր» պարտավորություններ				3,711,714	412,810	1,764,587	4,034,400	80,172		10,003,683	
Այդ թվում											
Փոփոխվող տոկոսադրույթներով				3,854,892	3,449,964					7,304,856	
Ֆիքսված տոկոսադրույթներով			9,529,778	9,893,605	2,906,412	8,840,095	5,903,975	646,480	1,850	37,722,195	
Անտոկոս			11,975,732	181,159	1,204	-				12,158,095	
Ձուտ իրացվելիության ճեղքվածք	203,814	10,056	(7,726,035)	5,570,043	(293,291)	(3,967,686)	8,362,836	1,370,859	1,949,294	5,479,890	
Այդ թվում											
I խմբի արտադրություն	95,754	4,912	(1,206,248)	1,119,455	(977,794)	(2,657,314)	3,450,751	328,695	100,769	258,980	
II խմբի արտադրություն	-	-	1,350,868	317,619	(11,821)	-	-	-	3,981	1,660,647	
Փոփոխվող տոկոսադրույթների համար	-	-	-	(3,854,892)	(3,449,964)	-	-	-	-	(7,304,856)	
Ֆիքսված տոկոսադրույթների համար	203,814	10,056	(8,833,284)	5,388,676	2,299,601	(3,967,686)	8,362,836	1,370,859	(1,850)	4,833,022	
Լուտակային իրացվելիության ճեղքվածք	203,814	213,870	(7,512,165)	(1,942,122)	(2,235,413)	(6,203,099)	2,159,737	3,530,596	5,479,890		

Ծանոթագրություն 33. «Կապիտալ և կապիտալի համարժեքություն»

Բանկում առկա չեն կապիտալի մակարդակի նկատմամբ սահմանված ներքին պահանջներ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից բանկերի համար սահմանված է ռիսկով կշռված ակտիվների նկատմամբ 12 % ընդհանուր կապիտալի համարժեքության ցուցանիշ: ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 5,000,000 հազ. դրամ գումարով: Բանկը հաշվետու ժամանակաշրջանում կատարել է կապիտալի մակարդակի համար սահմանված նորմատիվային պահանջները:

Ներկայացնում ենք հաշվեկշռային կապիտալի կառուցվածքը.

Հազ դրամ

	30.06.2013	31.12.2012
Կանոնադրական կապիտալ	2,333,338	2,333,338
Պահուստներ	5,730,339	5,584,012
Գլխավոր պահուստ	5,405,133	5,405,133
Վերագնահատման պահուստներ	325,206	178,879
Զբաղիչված շահույթ (վնաս)	1,817,882	1,477,228
Ընդամենը կապիտալ	9,881,559	9,394,578

Ներկայացնում ենք ՀՀ Կենտրոնական Բանկի կողմից սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվների հաշվարկման համար կիրառվող հիմնական և ընդհանուր կապիտալները կապիտալի համարժեքության ցուցանիշները հաշվետու ժամանակաշրջանի ընթացքում՝ ըստ ամիսների, համեմատելով այդ ցուցանիշները նորմատիվային պահանջների հետ.

Հազ դրամ

2013թ.	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող						
	Հիմնական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային ռիսկ	Շուկայական և	համարժեք Փաստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	7,892,162	108,346	8,000,508	45,786,461	804,288	15.24	12
Փետրվար	7,754,683	102,485	7,857,168	44,917,641	696,987	15.49	12
Մարտ	7,776,466	161,007	7,937,473	48,414,080	784,597	14.44	12
Ապրիլ	7,827,139	190,711	8,017,850	50,746,695	852,560	13.86	12
Մայիս	7,842,727	231,127	8,073,854	51,998,911	819,794	13.72	12
Հունիս	7,932,096	335,505	8,267,601	51,451,990	159,292	15.66	12

Հազ դրամ

	Նորմատիվների հաշվարկին մասնակցող
--	----------------------------------

2012թ.	Հիմնական նկապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Ընդհանուր կապիտալ	Վարկային դիսկ	Շուկայական և	համարժեք.Փա ստացի %	ՀՀ ԿԲ-ի սահմանաչափ
	1	2	3 (1+2)	4	5	6	7
Հունվար	7,504,112	70,099	7,574,211	43,431,345	515,386	15.87	12
Փետրվար	7,438,686	80,027	7,518,713	42,522,590	520,012	16.05	12
Մարտ	7,214,366	153,375	7,367,741	42,038,028	657,662	15.50	12
Ապրիլ	7,475,290	125,868	7,601,158	42,767,020	675,368	15.45	12
Մայիս	7,558,439	115,542	7,673,981	43,705,159	729,152	15.18	12
Հունիս	7,656,744	174,071	7,830,815	44,490,595	737,383	15.12	12
Հուլիս	7,332,795	112,496	7,445,291	44,263,734	727,873	14.57	12
Օգոստոս	7,412,772	90,365	7,503,137	43,319,371	609,329	15.32	12
Սեպտեմբեր	7,564,799	158,362	7,723,161	42,763,812	671,390	15.64	12
Հոկտեմբեր	7,744,266	193,053	7,937,319	43,004,154	790,833	15.62	12
Նոյեմբեր	7,719,277	190,119	7,909,396	43,174,668	779,733	15.54	12
Դեկտեմբեր	7,936,871	176,132	8,113,003	46,746,874	802,925	14.85	12

Ծանոթագրություն 34. «Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեք»

Ներկայացնում ենք ֆինանսական գործիքների գնահատված իրական արժեքի վերաբերյալ բացահայտումներ՝ կատարված ԶՅՍ 32 «Ֆինանսական գործիքներ, բացահայտումը և ներկայացումը» պահանջների համաձայն:

Ֆինանսական գործիքների իրական արժեքը այն գումարն է, որով ակտիվը կարող է փոխանակվել կամ պարտավորությունը մարվել իրազեկ և պատրաստական կողմերի միջև «պարզած ձեռքի հեռավորության» գործարքի ընթացքում:

ԶՅ պետական գանձապետական և ԶՅ ԿԲ արժեթղթերի իրական արժեքը որոշվում է շուկայական գնանշումների հիման վրա:

31.03.13թ. դրությամբ ֆինանսական գործիքի յուրաքանչյուր դասի իրական արժեքի գնահատման ժամանակ Բանկի կողմից օգտագործվել են հետևյալ մեթոդներն ու գնահատումները.

Կանխիկ դրամական միջոցներ և մնացորդներ ԶՅ Կենտրոնական Բանկում .

Այս կարճաժամկետ գործիքների համար հաշվեկշռային արժեքը ճշգրտորեն արտացոլում է նրանց իրական արժեքը:

Հաճախորդներին տրված վարկեր ու փոխատվություններ, պահանջներ բանկերի և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ.

Վարկային պորտֆելի իրական արժեքը կախված է պորտֆելի յուրաքանչյուր դասի շրջանակներում առանձին վարկի վարկային և տոկոսադրույքային առանձնահատկություններից: Վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդի գնահատումը հաշվի է առնում վարկերի տարբեր դասերին բնորոշ ռիսկերը, ինչը հիմնված է այնպիսի գործոնների վրա, ինչպիսիք են տնտեսական այն ճյուղի իրավիճակը, որտեղ գործում է յուրաքանչյուր փոխառուն, յուրաքանչյուր փոխառուի տնտեսական իրավիճակը և ձեռք բերված երաշխիքները: Հետևաբար վարկերի հնարավոր կորուստների պահուստաֆոնդը այն զեղչի ճշգրիտ գնահատականն է, որն արտացոլում է վարկային ռիսկի ազդեցությունը:

Ներգրաված միջոցներ բանկերից ու այլ ֆինանսական կազմակերպություններից.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

Հաճախորդների ավանդներ և բանկային հաշիվներ.

Հաշվեկշռային արժեքը մոտ է իրական արժեքին:

31.03.13թ. դրությամբ բանկը չունի այնպիսի ֆինանսական ակտիվներ, որոնք հաշվառվում են իրական արժեքը գերազանցող գումարով:

Ծանոթագրություն 35. «Կանխատեսվող ապագա գործարքների հեջավորում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 36. «Ապաճանաչում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Ծանոթագրություն 37. «Գրավադրված ակտիվներ»

31.03.13թ. դրությամբ բանկը գրավադրված ակտիվներ չունի

Ծանոթագրություն 38. «Ընդունված գրավ»

30.06.13թ. դրությամբ առկա չեն գրավ ընդունված ակտիվներ, որոնք բանկն իրավունք ունի վաճառել կամ նորից գրավադրել հաճախորդի կողմից պարտավորությունների չկատարման, խախտման բացակայության դեպքում:

Ներկայացնում ենք բանկի կողմից գրավ ընդունված ակտիվները և երաշխավորությունները իրենց համապատասխան վարկային ներդրումների հետ, առանց հաշվի առնելու պահուստի գումարները.

Հազ դրամ

Գրավի տեսակ	30.06.2013		31.12.2012	
	Վարկի գումար	Գրավի գումար	Վարկի գումար	Գրավի գումար
Անշարժ գույք	16,913,877	62,462,250	16,493,824	60,038,030
Ավտոմեքենա	3,077,993	7,963,215	2,176,317	5,545,375
Սարքավորում	463,583	807,834	433,667	744,034
Պատրաստի արտադրանք	149,135	764,500	141,639	733,500
Երաշխավորություն	5,123,602	20,403,959	4,114,261	15,324,937
Դրամական միջոցներ	1,248,286	1,949,363	266,786	456,452
Ոսկյա իրեր	6,927,854	8,216,131	6,926,883	8,401,989
Ստանդարտ ոսկի				
Պետ. արժեթղթեր				
ՀՀ ԿԲ-ի կողմից թողարկված արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ արժեթղթեր	-	-	-	-
Այլ գրավ	69,563	188,335	82,037	191,666
Գրավ առկա չէ	3,860,313		3,406,383	-
Ընդամենը	37,834,206	102,755,587	34,041,797	92,745,506

Ծանոթագրություն 39 «Պարտավորությունների չկատարում/խախտում»

Հաշվետու և նախորդ ժամանակաշրջանում այս ծանոթագրության համար ներկայացվելիք տվյալներ առկա չեն:

Բանկի վարչության նախագահ

Ա. Նալչյան

Գլխավոր հաշվապահ

Դ.Ազատյան

Վավերացման ամսաթիվը 19 Ապրիլ 2013թ.